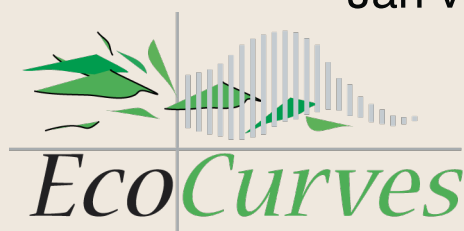

Aantallen en verspreiding van wadvogels op de Ballastplaat en omgeving

Verkenning van de mogelijkheden

Marcel Kersten, Johan Krol,
Jan van der Kamp, Kees Rappoldt

NATUURCENTRUM
A M E L A N D

Aantallen en verspreiding van wadvogels
op de Ballastplaat en omgeving

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Frisia Zout B.V.

Aantallen en verspreiding van wadvogels op de Ballastplaat en omgeving

Verkenning van de mogelijkheden, versie februari 2024

Marcel Kersten¹, Johan Krol², Jan van der Kamp, Kees Rappoldt³

¹EcoSense, Oliemulderstraat 55, 9724 JD Groningen.
email: marcelkersten1952@gmail.com

²Natuurcentrum Ameland, Postbus 60, 9163 ZM Nes, Ameland
email: johankrol@amelandermusea.nl

³EcoCurves BV, Kamperfoelieweg 17, 9753 ER Haren.
email: kees.rappoldt@ecocurves.nl

EcoCurves rapport 31

EcoCurves, Haren, 2021–2024

REFERAAT

Marcel Kersten, Johan Krol, Jan van der Kamp, Kees Rappoldt, 2024. *Aantallen en verspreiding van wadvogels op de Ballastplaat en omgeving ; Verkenning van de mogelijkheden, versie februari 2024*. EcoCurves rapport 31, EcoCurves BV, Haren. 43 p.

Dit rapport beschrijft de resultaten van verkennend veldwerk in mei 2021 rond de Ballastplaat, onderdeel van het wantij van Griend. Tengevolge van de zoutwinning onder het zuidelijk deel van de Ballastplaat zal de bodem daar dalen. De bedoeling is om te komen tot een monitoring van het belang van dat gebied voor wadvogels. De hoogwatervluchtplaatsen van de wadvogels die op de Ballastplaat foerageren liggen op Griend en op de Friesche Kust ten zuidwesten van Zwarte Haan. In totaal zaten hier in mei 120 000 à 140 000 wadvogels. Hiervan foerageerde ongeveer 70% op de Ballastplaat. De bodemdalingsschotel valt globaal samen met het deelgebied Ballastplaat-Zuid. Vrijwel alle vogels die op Ballastplaat-Zuid foerageren gaan bij opkomend water eerst naar Ballastplaat-Midden voordat ze naar de hoogwatervluchtplaats gaan. Door middel van tellingen tijdens hoogwater en tijdens de hoogwatertrek kan het aantal wadvogels dat gebruik maakt van Ballastplaat-Zuid wellicht worden gekwantificeerd samen met dat in omliggende referentiegebieden. De resultaten van veldwerk in 2022 zijn toegevoegd in een appendix.

Keywords: Waddenzee, zoutwinning, bodemdaling, hoogwatertrek, wadvogeltelling

© 2024 EcoSense & EcoCurves BV
Oliemulderstraat 55, 9724 JD Groningen, Nederland
tel.: +31 (0)6 27897208; email: marcelkersten1952@gmail.com

Frontpage: "Johan Krol tijdens de telling van 20 mei 2021"

This document has been created using the L^AT_EX typesetting system.

Inhoudsopgave

Lijst van Figuren	7
Lijst van Tabellen	7
1 Inleiding	9
1.1 Het onderzoeksgebied	9
1.2 Telmethoden voor wadvogels	10
1.3 Waarnemers	12
2 Aantallen en verspreiding tijdens hoogwater	13
3 Verspreiding tijdens laagwater	15
3.1 Verkenning op 14 mei 2021	15
3.2 Hoogwatertrektellingen op 20 mei 2021	16
3.3 Verspreiding over de deelgebieden	17
4 Bespreking	18
4.1 Aantal vogels op de Ballastplaat	18
4.2 Conclusies na de telling in mei 2021	18
4.3 Verdere plannen	19
4.3.1 Andere soorten	19
4.3.2 Aantal vogels in de bodemdalingschotel	19
4.3.3 Referentiegebieden	20
4.3.4 Bottleneck Griend	20
Referenties	21
Appendix A Berekening van de verspreiding tijdens laagwater	25
Appendix B Toegevoegde telling van 13 september 2021	27
B.1 Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid	27
B.2 Grensgebied tussen Grienderwaard en Ballastplaat	28
B.3 Hoogwatertrek Kimstergat	28
B.4 Hoogwatertelling Harlingen-Zwarte Haan	29
B.5 Slotopmerkingen	30
Appendix C Resultaten 2022	31
C.1 Doelstelling en uitgevoerde tellingen	31
C.2 Telverslagen	32
C.2.1 Tellingen op 20 mei 2022	32

C.2.2	Tellingen op 3 augustus 2022	35
C.2.3	Tellingen op 29 september 2022	38
	Opkomend water grensgebied Ballastplaat-Grienderwaard	39
C.3	Bespreking	41
C.4	Plannen voor 2023	43
Appendix D Resultaten 2023		45
D.1	Doelstelling en uitgevoerde tellingen	45
D.2	Telverslagen 2023	45
D.2.1	Tellingen op 10 mei 2023	45
	Opkomend water grensgebied Ballastplaat-Grienderwaard	48
	Bespreking resultaten 10 mei 2023	49
D.2.2	Tellingen op 5 september 2023	49
	Bespreking resultaten 5 september 2023	52
D.2.3	Paalzitten op 6 september 2023	52
	Verspreiding tijdens laagwater	54
	Opkomend water	54
	Overige observaties	54
	Bespreking van het "Paalzitten"	55
D.3	Bespreking	56
D.3.1	Aantallen foeragerend op Ballastplaat-Zuid	56
D.3.2	Vergelijking met Ballastplaat-Grienderwaard	57
	Scholekster	57
	Zilverplevier	58
	Wulp	59
	Rosse Grutto	60

Lijst van figuren

1.1	Gebiedsindeling	9
1.2	Het laatste droogvallend wad vlak voor hoogwater	11
C.1	Locaties op 29 september 2022	39
C.2	GPS-track van de boot op 29 september 2022	41

Lijst van tabellen

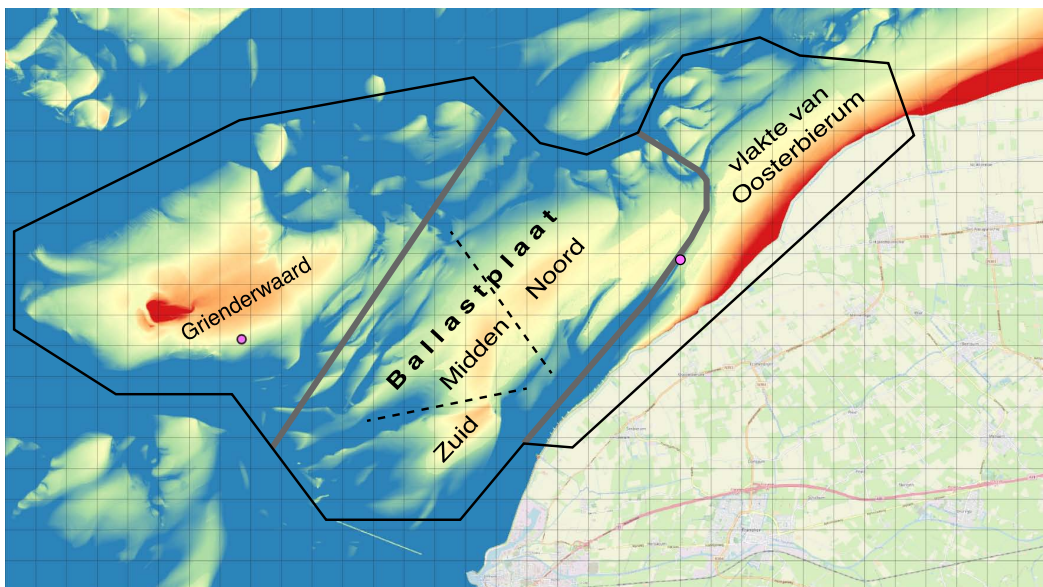
2.1	Hoogwatertellingen Griend en Westhoek in mei 2021	13
3.1	Verspreiding tijdens laagwater over de deelgebieden	17
A.1	Berekening van de aantallen op de Grienderwaard	25
A.2	Berekening van de aantallen op de Ballastplaat	26
A.3	Berekening van de aantallen op de Vlakte van Oosterbierum	26
B.1	Aantal wadvogels op Ballastplaat-Zuid op 13 september 2021	28
B.2	Hoogwatertelling Friesche Kust op 13 september 2021	29
C.1	Teldata en doelsoorten in 2022	31
C.2	Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid op 20 mei 2022	34
C.3	Hoogwatertrek Kimstergat mei 2022	34
C.4	HVP-telling in mei 2022	34
C.5	Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid op 3 augustus 2022	37
C.6	Hoogwatertrek Kimstergat augustus 2022	37
C.7	HVP-telling in augustus 2022	37
C.8	Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid op 29 september 2022	40
C.9	HVP-telling in september 2022	40
C.10	Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid	41
C.11	Eerste schatting belang Ballastplaat-Zuid	42
D.1	Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid op 10 mei 2023	47
D.2	HVP-telling op 10 mei 2023	47
D.3	HVP-tellingen van Griend op 22 april en 20 mei 2023	48
D.4	Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid op 5 september 2023	51
D.5	HVP-telling op 5 september 2022	51
D.6	Laagwatertelling Ballastplaat-Zuid	53
D.7	Aantallen wadvogels op Ballastplaat-Zuid	56
D.8	Scholeksters op Ballastplaat-Zuid	57
D.9	Zilverplevieren op Ballastplaat-Zuid	58
D.10	Wulpen op Ballastplaat-Zuid	59
D.11	Rosse Grutto's op Ballastplaat-Zuid	60

Inleiding

1.1 Het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is het wantij van Griend. Dat is verdeeld in de volgende droogvallende platen (zie [Figuur 1.1](#)):

- Grienderwaard
- Ballastplaat
- Vlakte van Oosterbierum

Figuur 1.1. Het wantij van Griend is te verdelen in 3 droogvallende platen, de Grienderwaard, de Ballastplaat en de Vlakte van Oosterbierum. De getoonde kaart is de hoogtekkaart gedocumenteerd in [Paree et al. \(2021, Figuur 9\)](#), hier afgebeeld met een kleurschaal begrensd op $[-100 \text{ cm}, +100 \text{ cm}]$. De hoogtemetingen voor de Ballastplaat en omgeving zijn uitgevoerd in 2016. De roze stip op de Grienderwaard is de lokatie van de waarneemtoren waarvandaan op 20 mei het begin van de hoogwatertrek is geteld. De roze stip in het Kimstergat is de lokatie van de boot waarvandaan de hoogwatertrek naar de Friesche Kust is geteld.

De Ballastplaat kan nog worden verdeeld in drie deelgebieden: Zuid, Midden en Noord. Ballastplaat-Zuid is het gebied van de bodemdalingsschotel. Ballastplaat-Midden sluit tijdens laagwater direct aan op de Grienderwaard. Ballastplaat-Noord wordt door het Kimstergat gescheiden van de vlakte van Oosterbierum.

De 3 delen van de Ballastplaat zijn tijdens laagwater niet scherp van elkaar gescheiden. Pas bij opkomend water raken de drie delen van elkaar gescheiden. Dat geldt ook voor het wantij als geheel. Het Kimstergat staat droog tijdens laagwater en dat geldt ook voor het laaggelegen gebied tussen de Ballastplaat en de Grienderwaard.

Bij opkomend water worden foeragerende vogels door het water naar de hogere delen van de wadplaten gedreven. De vogels verplaatsen zich daarbij zowel lopend als vliegend. Tijdens opkomend water raken bijvoorbeeld de "Grienderwaard vogels" gescheiden van de "Ballastplaat vogels". Tijdens laagwater is er echter geen scherpe grens. De verschillende soorten hebben zo hun voorkeuren¹ en individuele vogels zullen ook niet elk tij precies hetzelfde doen.

Ondanks de wat vage scheiding tussen de verschillende deelgebieden kunnen we ervan uit gaan dat de wadvogels die zich bij opkomend water verzamelen op de hogere delen van de Ballastplaat op de "Ballastplaat en omgeving" foerageren of gefoerageerd hebben.

Als het water verder opkomt vliegen de wadvogels uiteindelijk naar de hoogwatervluchtplaatsen (HVP's) op kwelders en zandplaten om te overtijen. De HVP's van het beschouwde gebied liggen op Griend en op de Friesche Kust.

1.2 Telmethoden

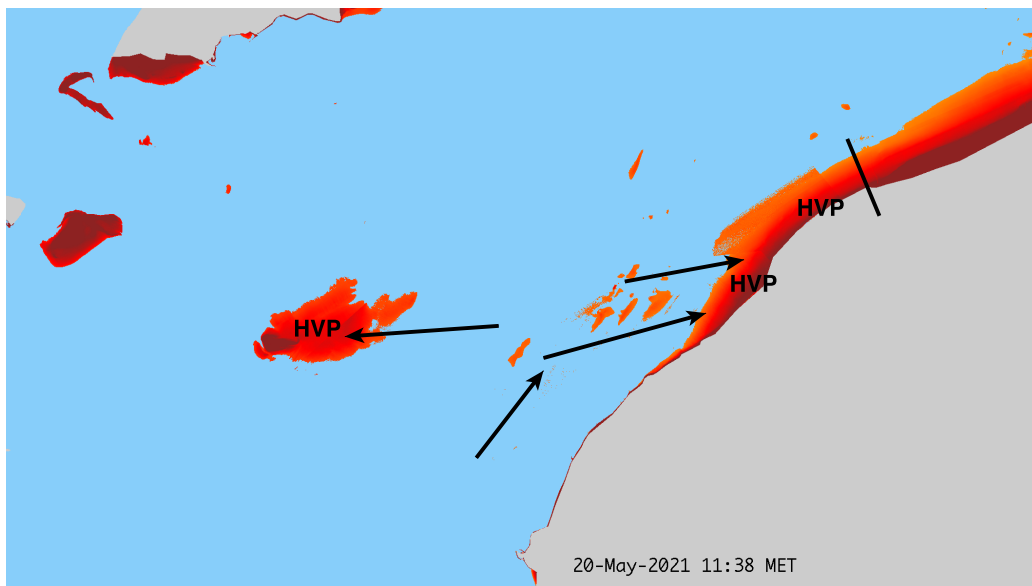
Wadvogels kunnen op verschillende momenten tijdens de getijdencyclus geteld worden. Dat levert de volgende methodes:

Hoogwater telling De vogels worden geteld terwijl ze in groepen op de HVP zitten. Dit is de meest gebruikte methode.

Laagwatertrek telling De vogels worden geteld als ze van de HVP naar droogvallend wad vliegen of tijdens afgaand water een geul oversteken. Zulke tellingen worden niet vaak gedaan omdat het moeilijk kan zijn om tijdens hoogwater op de juiste plaats te komen en omdat de laagwatertrek nogal eens erg massaal plaatsvindt.

Laagwater telling De vogels worden geteld terwijl ze foerageren. Ook dit wordt weinig gedaan omdat de afstanden te groot zijn en de vogels slecht zichtbaar zijn op drooggevalen wad. Voor het bodemdalingsgedebied Ballastplaat-Zuid zouden we kunnen proberen om vanaf één van de meetpalen een laagwatertelling te doen.

¹Tureluurs bijvoorbeeld overtijen niet op Griend en zullen zich bij opkomend water voornamelijk naar het oosten bewegen.

Figuur 1.2. De situatie vlak voor hoogwater zoals berekend met InterTides (Rap-poldt *et al.*, 2014) op basis van de Lidar hoogtemetingen uit 2019 in opdracht van Frisia en ter beschikking gesteld door Jelmer Cleveringa. De pijlen geven de hoogwatertrek van de wadvogels weer. Het zuidelijk deel van de Ballastplaat is al ondergestroomd.

Hoogwatertrek telling De vogels worden geteld als ze tijdens opkomend water een geul oversteken of als ze vanaf de hoogste delen van een wadplaat naar de HVP vliegen. De hoogwatertrek vindt over het algemeen geleidelijker plaats dan de laagwatertrek.

Figuur 1.2 geeft een indruk van de situatie vlak voordat de Ballastplaat onderstroomt. Het zuidelijk deel staat al onder water. De vogels die daar foerageren gaan bijna allemaal eerst naar Ballastplaat-Midden en Ballastplaat-Noord en vliegen niet direct naar een HVP op Griend of de kust.

Enkele hoge delen van Ballastplaat-Midden en Ballastplaat-Noord zijn nog droog in Figuur 1.2. Daar verzamelen de wadvogels zich en vliegen vandaar naar de HVP's op Griend en de kust. Door een combinatie van HVP-tellingen en hoogwatertrektellingen kan nu een schatting gemaakt worden van de verspreiding van de wadvogels tijdens laagwater:

- Het aantal op de Grienderwaard is het aantal op de HVP's op Griend minus de hoogwatertrek naar Griend.
- Het aantal op de Ballastplaat is de som van de hoogwatertrek naar Griend en de hoogwatertrek naar de kust.
- Het aantal op de vlakte van Oosterbierum is het aantal op de HVP's op de kust minus de hoogwatertrek naar de kust.

Op de Ballastplaat kan nog onderscheiden worden tussen Ballastplaat-Zuid en de rest door het zuidelijk deel apart te tellen, hetzij door het tellen van de

hoogwatertrek naar de noordelijker delen, hetzij door middel van een telling tijdens laagwater.

Door deze tellingen jaarlijks uit te voeren in een periode met hoge aantallen kan worden nagegaan in hoeverre de wadvogels gebruik maken van het bodemdalingsgebied Ballastplaat-Zuid, in vergelijking met enkele dichtbij gelegen referentiegebieden (Ballastplaat-Midden en Ballastplaat-Noord, Grienderwaard, vlakte van Oosterbierum).

1.3 Waarnemers

HVP-tellingen Griend 15-05-2021 en 20-05-2021: Allix Brenninkmeijer & Thea Smit

HVP-tellingen Friesche Kust 14-05 2021 en 20-05-2021: Jan van der Kamp & Marcel Kersten

Hoogwatertrektelling Kimstergat (boot) 20-05-2021: Johan Krol, Kees Rap-poldt

Hoogwatertrektelling Grienderwaard (waarneemtoren) 20-05-2021: Allix Brenninkmeijer & Thea Smit

Aantallen en verspreiding tijdens hoogwater

De wadvogels die foerageren in het onderzoekgebied maken gebruik van twee hoogwatervluchtplaatsen: Griend en de Friesche Kust tussen Harlingen en Zwarte Haan. Het aantal overtijdende wadvogels op beide HVP's is geteld op 14/15 mei en op 20 mei 2021 (Tabel 2.1).

De resultaten van beide tellingen komen goed met elkaar overeen. De belangrijkste conclusie is dat er in mei zo'n 120 000 – 140 000 wadvogels gebruik maken van het onderzoekgebied. De Bonte Strandloper is verreweg het talrijkst, maar ook Zilverplevier, Rosse Grutto en Drieteenstrandloper komen in groot aantal voor.

Opmerkelijk is het onverwacht hoge aantal Tureluurs. In mei zijn op de meeste plekken in de Waddenzee vrijwel alle Tureluurs weggetrokken naar

Tabel 2.1. Tellingen van het aantal wadvogels op de hoogwatervluchtplaatsen van Griend en op de Friesche Kust tussen Harlingen en Zwarte Haan in mei 2021.

	14/15 mei 2021			20 mei 2021		
	Griend ¹	Fr.Kust ²	Totaal	Griend	Fr.Kust	Totaal
Scholekster	1 050	6	1 056	750	255	1 005
Zilverplevier	1 200	1 850	3 050	1 200	5 890	7 090
Wulp	224	2	226	160	0	160
Rosse Grutto	9 500	5 880	15 380	10 000	7 430	17 430
Tureluur	0	1 600	1 600	0	2 330	2 330
Kanoet	1 800	400	2 200	2 000	203	2 203
Bonte Strandloper	13 300	68 000	81 300	29 500	74 050	103 550
Drieteenstrandloper	11 400	0	11 400	10 500	31	10 531
Totaal³			120 000			140 000

¹ geteld op 15 mei

² geteld op 14 mei, maar onvolledig op het traject Westhoek-Zwarte Haan

³ afgerond

hun broedgebieden. Het hoge aantal in mei doet vermoeden dat een nog veel hoger aantal Tureluurs in juli gebruik maakt van het onderzoeksgebied.

In mei overtijen op de Friesche Kust ongeveer twee keer zo veel vogels als op Griend. De Tureluur is beperkt tot de Friesche Kust, terwijl de Drieteenstrandloper vrijwel uitsluitend op Griend voorkomt.

Met betrekking tot de verspreiding van de wadvogels langs de Friesche Kust kan geconcludeerd worden dat er in mei geen vogels overtijen op het traject Harlingen–Koehool, met uitzondering van enkele Scholeksters en Wulpen. Verreweg de meeste vogels overtijen op de kwelder tussen Koehool en Westhoek. Op het traject Westhoek–Zwarte Haan overtijen circa 10 000 wadvogels waaronder vrijwel alle Tureluurs.

Verspreiding tijdens laagwater

3.1 Verkenning op 14 mei 2021

Op 14 mei¹ 2021 is vanaf de waddijk langs de Friesche Kust gekeken naar de vliegbewegingen van de wadvogels rond de Ballastplaat tijdens de hoogwatertrek. Er kon worden vastgesteld dat er vrijwel geen wadvogels vanaf Ballastplaat-Zuid (bodemdalingschotel) direct naar de Friesche Kust bij Roptazijl vliegen (alleen 4 Scholeksters om 9:25 uur, ca. 3 uur voor hoogwater).

Er foerageerden wel degelijk vogels op Ballastplaat-Zuid, maar deze verplaatsten zich lopend en vliegend in noordoostelijke richting naar Ballastplaat-Midden. Deze hoogwatertrek voltrok zich omstreeks 3 uur voor hoogwater in minder dan een half uur. Ballastplaat-Zuid was 2 uur en 45 minuten voor hoogwater ondergestroomd. Dit kon niet goed geteld worden vanwege de grote afstand tot de waarneempost op de waddijk (2 à 3 km). Gedurende de laatste 10 minuten ging het in ieder geval om "grote vogels", dus waarschijnlijk Rosse Grutto's. Het is echter goed mogelijk dat kleinere soorten, zoals Bonte Strandlopers, aan de aandacht ontsnapt zijn.

Ballastplaat-Midden was om 10:20 uur (2 uur en een kwartier voor hoogwater) nog niet geheel ondergestroomd. Met name in het grensgebied tussen Ballastplaat-Midden en de Grienderwaard, dat grotendeels was ondergestroomd, verbleven enkele 10-duizenden vogels. Vanwege de zeer grote afstand tot de waarneempost op de dijk (ca. 5 km) konden de soorten niet worden vastgesteld, maar het ging om zowel grote als kleine soorten.

Om 10:50 uur (1 uur en 3 kwartier voor hoogwater) was de hoogwatertrek vrijwel voorbij en zaten de wadvogels op de HVP tussen Koehool en de Westhoek. Mogelijk is de hoogwatertrek ten noord-oosten van de Westhoek iets langer doorgegaan maar dit onttrok zich aan onze waarneming. In ieder geval zaten om 11:40 uur (1 uur voor hoogwater) circa 1500 Tureluurs op de vooroever ongeveer 1 km ten westen van Zwarte Haan.

¹Harlingen laagwater: 6:59 (-109 cm), hoogwater 12:08 (+104 cm).

3.2 Hoogwatertrektellingen op 20 mei 2021

Op 20 mei² 2021 is de hoogwatertrek geteld vanaf de Ballastplaat naar Griend en vanaf de Ballastplaat naar de Friesche Kust (zie [Figuur 1.2](#)). Er zijn ook waarnemingen gedaan vanaf de waddijk tussen Roptazijl en Koehool die het beeld completeren.

De hoogwatertrek naar Griend werd geteld tussen 11:00 uur en 14:30 uur. Begonnen werd vanaf de waarneemtoren aan de zuidrand van de Grienderwaard (voor de locatie zie [Figuur 1.1](#)). Vanaf 13:00 uur werd lopend geteld waarbij de waarnemers via een noordelijke route met de waterlijn meeliepen naar het eiland. Vóór 13:00 uur werden eigenlijk alleen Scholeksters en Wulpen gezien, daarna volgde de bulk van de andere soorten.

De hoogwatertrek naar de Friesche Kust werd geteld vanuit een kleine boot in het Kimstergat (locatie aangegeven in [Figuur 1.1](#)) en voltrok zich tussen 13:00 uur en 14:30 uur. De meeste vogels vlogen niet al te ver van de boot naar de kwelder tussen Koehool en Westhoek en waren goed te tellen.

Vanaf de waddijk tussen Roptazijl en Koehool kon wederom worden vastgesteld dat er geen wadvogels overtijden op de Friesche Kust ten zuid-westen van Koehool. Vanaf de hooggelegen waddijk was te zien dat bij opkomend water grote aantallen wadvogels foerageren in het grensgebied tussen Ballastplaat-Midden en de Grienderwaard. Ondanks de grote afstand kon bij goed zicht toch een ruwe schatting gemaakt worden van het totale aantal vogels in dat gebied. Om 13:00 uur ging het om circa 50 000 vogels waarvan ongeveer 13 000 Rosse Grutto's.

²Harlingen laagwater: 10:39 (−93 cm), hoogwater 16:08 (+84 cm).

3.3 Verspreiding over de deelgebieden

Op grond van de hoogwatertrektellingen kan in combinatie met de HVP-tellingen een reconstructie gemaakt worden van de verspreiding van de wadvogels tijdens laagwater op 20 mei 2021.

De berekening van het aantal foeragerende wadvogels op de Grienderwaard, de Ballastplaat en op de vlakte van Oosterbierum is te vinden in [Appendix A](#) op [bladzijde 25](#) en [bladzijde 26](#). Het resultaat is samengevat in [Tabel 3.1](#).

Tabel 3.1. Het berekende aantal foeragerende wadvogels op de Ballastplaats en omliggende wadgebieden (20 mei 2021).

soort	Griender- waard	Ballast- plaat	Vlakte v. Ooster- bierum	Totaal	fractie Ballastplaat (%)
Scholekster	606	197	202	1 005	20
Zilverplevier	840	4 704	1 546	7 090	66
Wulp	135	28	0	163	17
Rosse Grutto	1 440	14 150	1 840	17 430	81
Tureluur	0	200	2 130	2 330	9
Kanoet	1 990	380	0	2 370	16
Bonte Strandloper	13 650	78 410	11 490	103 550	76
Drieteenstrandloper	5 055	5 445	31	10 531	52
Totaal	23 716	103 514	17 239	144 469	72

Ongeveer 70% van alle wadvogels in het onderzoeksgebied foerageert in mei op de Ballastplaat. Dit gebied is dan vooral van belang voor Zilverplevier, Rosse Grutto, Bonte Strandloper en Drieteenstrandloper. Van Scholekster, Wulp, Tureluur en Kanoet foerageerde slechts een minderheid op de Ballastplaat.

Bespreking

4.1 Aantal vogels op de Ballastplaat

Ruim tweederde van alle wadvogels in het onderzoeksgebied foerageerden op de Ballastplaat. Doordat de hoogwatertrek naar Griend is geteld vanuit de opkomende waterlijn op de Grienderwaard, zijn echter vrijwel alle vogels die foerageerden in het laaggelegen grensgebied tussen Grienderwaard en Ballastplaat-Midden in de laagwatersverspreiding toegewezen aan de Ballastplaat.

In dit grensgebied tussen Grienderwaard en Ballastplaat-Midden werden ruim 3 uur voor hoogwater vanaf de waddijk circa 50 000 vogels geteld/geschat (paragraaf 3.2). Dat is ongeveer de helft van alle wadvogels die zijn toegewezen aan de Ballastplaat. De andere helft moet op dat moment gezeten hebben op de nog droogliggende, hoger gelegen delen van Ballastplaat-Midden en Ballastplaat-Noord.

De *operationele grens* tussen Ballastplaat-Midden en Grienderwaard lag door de wijze van tellen dus enkele kilometers ten noordwesten van de scheidingslijn getekend in [Figuur 1.1](#). Het voedselgebied van de wadvogels die zijn toegewezen aan de Ballastplaat is dus de Ballastplaat zelf plus het lager gelegen wad tussen de Ballastplaat en de Grienderwaard. Dat gebied is veel groter dan het voedselgebied van de Grienderwaard en dat van de Vlake van Oosterbierum.

4.2 Conclusies na de telling in mei 2021

- Het onderzoeksgebied kan worden verdeeld in Grienderwaard, de Ballastplaat en de Vlake van Oosterbierum. Op 20 mei 2021 foerageerden op deze drie voedselgebieden 120 000–140 000 wadvogels.
- Talrijk zijn in mei met name Rosse Grutto, Bonte Strandloper, Zilverplevier en Drieteenstrandloper.
- De hoogwatervluchtplaatsen liggen op Griend en op de Friesche Kust tussen Koehool en Zwarte Haan. Tijdens hoogwater overtijt een deel

van de vogels die op de Ballastplaat foerageren op Griend, een ander deel gaat naar de Friesche Kust.

- Verreweg het grootste deel, ongeveer 70% van de vogels in het onderzoeksgebied foerageert op de Ballastplaat en in het grensgebied tussen Ballastplaat en Grienderwaard.
- De vogels die foerageren in het deelgebied Ballastplaat-Zuid, de bodemdalingszone, gaan bij opkomend water vrijwel allemaal naar hoger gelegen delen van Ballastplaat-Midden.

4.3 Verdere plannen

4.3.1 Andere soorten

Tellingen kunnen het best worden uitgevoerd in perioden met hoge aantallen. De geschikte periode is echter verschillend voor de verschillende soorten wadvogels. In de nazomer zouden twee extra tellingen moeten worden uitgevoerd om ook aantallen en verspreiding te documenteren voor soorten die in mei (tijdens de eerste telling) de Waddenzee al verlaten hebben.

- De tweede telling dient eind juli, eventueel begin augustus, uitgevoerd te worden. Doelsoorten: Tureluur, Wulp en Rosse Grutto. Dit is de enige periode in het jaar dat echt grote aantallen Tureluurs aanwezig zijn.
- De derde telling dient tussen half augustus en eind september te worden uitgevoerd. Doelsoorten: Scholekster, Kluut, Zilverplevier, Wulp, Kanoet, Bonte Strandloper en Drieteenstrandloper.

De tellingen van de HVP's en de hoogwatertrek kunnen op dezelfde manier worden uitgevoerd als die in mei.

Naar verwachting zijn drie tellingen per jaar voldoende om alle soorten te dekken. Enige onzekerheid bestaat nog met betrekking tot de Kluut die in het najaar (oktober) met vele 1000-den in het studiegebied aanwezig was ([Postma et al., 2009](#)).

4.3.2 Aantal vogels in de bodemdalingschotel

De daadwerkelijke bodemdaling zal vooral plaatsvinden in het relatief kleine deelgebied Ballastplaat-Zuid ([Cleveringa, 2016](#), Figuur 1). We willen daarom graag tellingen hebben van de wadvogels binnen dit deelgebied. Dit kan gerealiseerd worden ófwel door tellingen tijdens laagwater op het foerageergebied, ófwel door tellingen van de hoogwatertrek van vogels die Ballastplaat-Zuid verlaten.

Laagwatertelling van Ballastplaat-Zuid Omdat Ballastplaat-Zuid niet al te groot is (enkele honderden hectares) en relatief compact is, kan met behulp van een telescoop op een verhoging van enkele meters vanaf een

centrale locatie het gehele gebied waarschijnlijk overzien worden. Met goed zicht zouden dan alle vogels binnen een straal van 1 km geteld kunnen worden. Een dergelijke punttelling verdient de voorkeur boven een lopend uitgevoerde telling omdat de hiermee gepaard gaande verstoring het aantal vogels negatief beïnvloedt.

Telling van de hoogwatertrek naar Ballastplaat-Midden We hebben waargenomen dat de vogels die met laagwater op Ballastplaat-Zuid foerageren zich tijdens opkomend water lopend en vliegend verplaatsen naar Ballastplaat-Midden ([paragraaf 3.1](#)). De grens tussen Ballastplaat-Zuid en Ballastplaat-Midden wordt gevormd door een relatief laag gelegen zone, die in het veld herkenbaar is. Vanaf een strategische locatie aan de zuidelijke rand van deze lage grenszone kunnen de vogels geteld worden die een denkbeeldige lijn tussen de telpost en de vuurtoren van Vlieland oversteken. Deze hoogwatertrek kan ook vanaf de waddijk worden waargenomen, maar de afstand is te groot om de soorten te kunnen onderscheiden.

Het is niet op voorhand te zeggen welke aanpak het makkelijkst uitvoerbaar is en de gewenste resultaten oplevert. Voor beide tellingen is een boot nodig en in het geval van de punttelling tijdens laagwater ook nog een verhoogde waarneempost.

Een hoogwatertrektelling tussen Ballastplaat-Zuid en Ballastplaat-Midden is mogelijk te combineren met een hoogwatertrektelling over het Kimstergat. Dit willen we uitproberen tijdens de voorgenomen telling eind juli.

Een punttelling tijdens laagwater is moeilijker te combineren met de andere telactiviteiten en zal waarschijnlijk één of enkele dagen na de gecombineerde HVP- en hoogwatertrektellingen moeten worden uitgevoerd. Eind augustus of begin september is waarschijnlijk de meest geschikte tijd om een punttelling tijdens laagwater uit te voeren.

4.3.3 Referentiegebieden

Als we er in slagen om de komende jaren de aantallen wadvogels op Ballastplaat-Zuid te monitoren, dan kunnen veranderingen in die aantallen tijdens de zoutwinning vergeleken worden met de aantalsontwikkeling op de nabijgelegen wadplaten Grienderwaard, Ballastplaat-Midden+Noord en Vlakte van Oosterbierum die dan als referentiegebieden kunnen fungeren.

4.3.4 Bottleneck Griend

Met betrekking tot het bepalen van de aantallen en verspreiding van de wadvogels in het onderzoeksgebied vormt Griend in zoverre een probleem dat er niet altijd bewakers aanwezig zijn die kunnen (of willen) meewerken. Ook is de waarneemtoren op de zuidrand van de Grienderwaard meestal niet aanwezig.

Referenties

- Cleveringa, J., 2016. Notitie morfologische ontwikkelingen Ballastplaat. Rapport, Arcadis, Arnhem.
- Paree, E., Kers, A. S., Jentink, R., Hendriks, J. R., Baptist, M. J., 2021. Toelichting op de zoute ecotopenkaart Waddenzee 2017 ; Biologische monitoring zoute rijkswateren. Rapport, Rijkswaterstaat Centrale Informatievoorziening, Delft. 58p. Beschikbaar als https://open.rws.nl/publish/pages/84903/toelichting_op_de_zoute_ecotopenkaart_waddenzee_2017_biologische_monitoring_zoute_rijkswateren.pdf.
- Postma, J., van Winden, E., Ens, B., 2009. Relatie tussen hoogwater-tellingen en aantallen foeragerende vogels op de Ballastplaat. Rapport SOVON-onderzoeksreport 2009/03, SOVON vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen. Niet openbaar.
- Rappoldt, C., Roosenschoon, O. R., van Kraalingen, D. W., 2014. InterTides, maps of the intertidal by interpolation of tidal gauge data. Rapport, EcoCurves, Haren, the Netherlands. EcoCurves Rapport 19, ISSN 1872-5449. Beschikbaar als <https://www.ecocurves.nl/Support/InterTides/InterTidesManual.pdf>.
-

Appendices

APPENDIX A

Berekening van de verspreiding tijdens laagwater

In [Tabel A.1](#), [Tabel A.2](#) en [Tabel A.3](#) hieronder worden de uitgevoerde tellingen gebruikt om de verspreiding tijdens laagwater te berekenen voor respectievelijk de Grienderwaard, de Ballastplaat en de Vlake van Oosterbierum.

Het resultaat is samengevat in [Tabel 3.1](#) op [bladzijde 17](#).

Tabel A.1. Berekening van het aantal foeragerende wadvogels op de Grienderwaard op 20 mei 2021. Het aantal op de Grienderwaard is het aantal op de HVP's van Griend minus de hoogwatertrek van de Ballastplaat naar Griend.

soort	HVP's Griend	hoogwatertrek Ballastplaat Griend	fouragerend op de Grienderwaard
Scholekster	750	144	606
Zilverplevier	1 200	360	840
Wulp	160	25	135
Rosse Grutto	10 000	8 560	1 440
Tureluur	0	0	0
Kanoet	2 000	10	1 990
Bonte Strandloper	29 500	15 850	13 650
Drieteenstrandloper	10 500	5 445	5 055
Totaal			23 716

Tabel A.2. Berekening van het aantal foeragerende wadvogels op de Ballastplaat op 20 mei 2021. Het aantal op de Ballastplaat is de som van de hoogwatertrek naar Griend en de hoogwatertrek over het Kimstergat naar de kust.

soort	hoogwatertrek naar Griend	hoogwatertrek naar Westhoek	fouragerend op de Ballastplaat
Scholekster	144	53	197
Zilverplevier	360	4 344	4 704
Wulp	25	3	28
Rosse Grutto	8 560	5 590	14 150
Tureluur	0	200	200
Kanoet	10	370	380
Bonte Strandloper	15 850	62 560	78 410
Drieteenstrandloper	5 445	0	5 445
Totaal			103 514

Tabel A.3. Berekening van het aantal foeragerende wadvogels op de Vlakte van Oosterbierum op 20 mei 2021. Het aantal op de Vlakte van Oosterbierum is het aantal op de HVP's op de kust minus de hoogwatertrek vanaf de Ballastplaat over het Kimstergat.

soort	HVP's Westhoek	hoogwatertrek over Kimstergat	fouragerend op Vlakte van Oosterbierum
Scholekster	255	53	202
Zilverplevier	5 890	4 344	1 546
Wulp	0	3	0
Rosse Grutto	7 430	5 590	1 840
Tureluur	2 330	200	2 130
Kanoet	203	370	0
Bonte Strandloper	74 050	62 560	11 490
Drieteenstrandloper	31	0	31
Totaal			17 239

Resultaten 13 september 2021

toegevoegd aan rapport op 14 oktober 2021

Op 13 september 2021 zijn opnieuw tellingen gedaan om de aantallen en verspreiding van de wadvogels op en rond de Ballastplaat in kaart te brengen. Dit werd noodzakelijk geacht omdat in de nazomer andere soorten in grote aantallen in het gebied voorkomen dan in het voorjaar.

Op 14 september is Johan Krol op Ballastplaat-Zuid geweest en heeft nog aanvullende waarnemingen gedaan.

In deze Bijlage zijn alleen de observaties vastgelegd. Er wordt niet gepoogd een samenhangend beeld van het gebruik van Ballastplaat-Zuid te schetsen.

B.1 Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid

Tussen 12:00 en 12:45 is de hoogwatertrek geteld vanaf Ballastplaat-Zuid in verschillende richtingen. De resultaten zijn te vinden in [Tabel B.1](#).

De tellingen van de vogels die naar Harlingen en naar Ballastplaat-Midden vlogen zijn min of meer compleet. De telling van de vogels die naar Griend vlogen is vrijwel zeker een forse onderschatting (behalve voor Pijlstaart, Kluut, Bontbekplevier, Goudplevier en Tureluur die nauwelijks op Griend overtijden). Na het onderstromen van Ballastplaat-Zuid bleven er ca. 600 Bergeenden op het water achter.

Uit de aantallen in [Tabel B.1](#) blijkt dat er tijdens laagwater dus minimaal 2936 vogels op Ballastplaat-Zuid hebben gefoerageerd, waarvan 2316 steltlopers.

Tijdens een lopend bezoek aan Ballastplaat-Zuid op 14 september heeft Johan Krol weinig steltlopers gezien, aanzienlijk minder dan tijdens een vergelijkbaar bezoek aan het wad onder de Engelsmanplaat. Een rondvliegende slechtvalk deed ook maar een beperkt aantal wadvogels opvliegen.

Tabel B.1. Aantal wadvogels dat tijdens laagwater op Ballastplaat-Zuid heeft gefoerageerd en waar ze met opkomend water naartoe zijn gegaan.

soort	hoogwatertrek naar			tijdens hoogwater	Totaal
	Harlingen	B-Midden	Griend		
Bergeend				600	600
Lepelaar		20			20
Scholekster *	1 010				810
Kluut **					6
Zilverplevier		40			40
Goudplevier		550			550
Wulp		30	90		120
Kanoet			80		80
Drieteenstrandloper		10			10
Strandloper spec.			500		500

* Circa 200 Scholeksters vlogen tijdens de hoogwatertrek van Ballastplaat-Midden, via Ballastplaat-Zuid naar Harlingen. Op Ballastplaat-Zuid hebben dus 810 Scholeksters gefoerageerd die in het havengebied van Harlingen overtijen. Hoogstwaarschijnlijk zijn er ook Scholeksters van Ballastplaat-Zuid naar Griend gevlogen, maar deze vogels zijn vanuit het bootje slecht te zien.

** Bij aankomst foerageerden er tenminste 6 Kluten op Ballastplaat-Zuid. Kluten overtijen niet op Griend, maar deze vogels zijn tijdens de hoogwatertrek niet meer gezien.

B.2 Grensgebied tussen Grienderwaard en Ballastplaat

Vanaf de waddijk zijn rond 13:00 uur tijdens opkomend water ca. 50 000 Berg-eenden en 6000 Pijlstaarten geteld in het grensgebied tussen Grienderwaard en Ballastplaat-Midden.

In dit grensgebied zaten ook veel steltlopers, maar beduidend minder dan eenden. Het aantal steltlopers was ook aanzienlijk lager dan het aantal in mei.

B.3 Hoogwatertrek Kimstergat

De telling van de hoogwatertrek van Ballastplaat naar de kust bij Koehool is te laat begonnen. Bij aankomst om 13:12 is alleen nog het staartje van de hoogwatertrek geteld. Het ging daarbij om 320 Kluten en 9555 Bergeenden. Tenminste 2000 Bergeenden zijn achter gebleven op de Ballastplaat.

B.4 Hoogwatertelling Harlingen-Zwarte Haan

Tijdens hoogwater is er alleen langs de Friesche waddenkust geteld; niet op Griend. Mogelijk is er wel een SOVON-telling van Griend op 11 sept 2021. De resultaten van de kusttelling tussen Harlingen en Zwarte Haan zijn te vinden in [Tabel B.2](#).

Slechts een klein deel van de Bergeenden op de Ballastplaat kwam tijdens hoogwater naar de Friesche Kust. Tenminste 80% van het aanwezige aantal bleef tijdens hoogwater dobberen boven het voedselgebied. Het merendeel van de Pijlstaarten kwam daarentegen wel naar de kust.

Tijdens hoogwater zijn langs de kust in totaal 66000 wadvogels geteld waarvan 62000 steltlopers. Slechts een klein deel van deze vogels heeft op Ballastplaat-Zuid gefoerageerd (3 à 4%). Alleen voor de Scholekster (60%) en de Goudplevier (40%) heeft een aanzienlijk deel van de aanwezige vogels gebruik gemaakt van Ballastplaat-Zuid.

Tabel B.2. Aantal wadvogels geteld tijdens hoogwater langs de Friesche Kust tussen Harlingen en Zwarte Haan op 13 september.

	Harlingen – Koehool	Koehool – Westhoek	Westhoek – Zwarte Haan	Totaal
Bergeend		7 000	800	7 800
Pijlstaart		4 500		4 500
Lepelaar		79		79
Scholekster	1 010	210	55	1 275
Kluut		4 110	5 500	9 610
Bontbekplevier		1 130		1 130
Goudplevier	1 220			1 220
Zilverplevier		2 200		2 200
Wulp		4 270	685	4 955
Rosse Grutto		1 140		1 140
Tureluur		400		400
Groenpootruiter	2			2
Kanoet				0
Bonte Strandloper		38 100	1 800	39 900
Totaal	2 232	56 139	8 040	66 411

B.5 Slotopmerkingen

De soorten die in september in groot aantal foerageren op het wantij van Griend, maar in mei nauwelijks aanwezig zijn, zijn Bergeend, Pijlstaart, Schol-ekster, Kluut, Goudplevier en Wulp. Soorten die zowel in september als in mei in grote aantallen voorkomen zijn Bontbekplevier, Zilverplevier, Rosse Grutto en Bonte Strandloper.

In september zijn nauwelijks Kanoeten waargenomen maar mogelijk is een groot aantal gemist omdat Kanoeten voornamelijk op Griend overtijen en in mindere mate op de kust.

Omdat het niet gelukt is om eind juli tellingen te organiseren is het nog steeds niet duidelijk of Tureluurs in aanzienlijke mate gebruik maken van Ballastplaat-Zuid.

Tellingen van wadvogels op en rond Ballastplaat-Zuid in 2022

toegevoegd aan rapport in april 2023

C.1 Doelstelling en uitgevoerde tellingen

Hoofddoelstelling in 2022 was om het aantal vogels te bepalen dat foerageert op de Ballastplaat-Zuid. Dit is het voedselgebied dat onderhevig is aan bodemdaling ten gevolge van de zoutwinning.

Het aantal vogels dat foerageert op Ballastplaat-Zuid is op drie dagen bepaald tijdens de hoogwatertrek, wanneer de vogels bij opkomend water van het voedselgebied in de richting van de hoogwatervluchtplaatsen vliegen.

De tellingen zijn uitgevoerd tijdens de piek van de voorjaars trek (1 telling) en de piek van de najaars trek (2 tellingen) wanneer er veel vogels in de Waddenzee verblijven. [Tabel C.1](#) geeft de teldatum en de beoogde soorten.

Naast het aantal vogels op alleen Ballastplaat-Zuid is ook geprobeerd tijdens hoogwater het totale aantal wadvogels op de hoogwatervluchtplaatsen van Griend en de Friesche Kust tussen Harlingen en Zwarte Haan te bepalen.

Tabel C.1. De wadvogelsoorten waarvan een hoog aantal verwacht werden op de teldatum in 2022.

20 mei 2022	3 augustus 2022	29 september 2022
Zilverplevier	Wulp	Schoulekster
Rosse Grutto	Rosse Grutto	Kluut
Kanoet	Tureluur	Zilverplevier
Bonte Strandloper	Steenloper	Wulp
		Kanoet
		Bonte Strandloper

Naast alle vogels die op Ballastplaat-Zuid foerageren overtijden op deze HVP's ook de vogels die foerageren in de rest van het onderzoekgebied.

Naast de drie hoogwatertrek/HVP-tellingen waarover hieronder verslag wordt gedaan, was ook nog een paalzit-sessie gepland. Dit betreft observaties vanaf de noordelijke meetpaal gedurende een volledige laagwaterperiode om te kijken of dit waardevolle extra informatie oplevert van de aantallen en de verplaatsingen van de wadvogels. Deze sessie was gepland omstreeks half september. Echter, vanwege onstuimig weer (storm en onweer) over een langere periode is de sessie meerdere keren uitgesteld en uiteindelijk voor 2022 afgelast. Ook de laatste reguliere hoogwatertrek-telling is vanwege dit onstuimige weer verplaatst van half september naar eind september.

C.2 Telferslagen

C.2.1 Tellingen op 20 mei 2022

laagwater Harlingen: 08:24 uur; NAP -109 cm

hoogwater Harlingen: 13:38 uur; NAP +102 cm

Zicht niet heel goed, nogal heilig en grijs licht. Het Vuurtorenduin op Vlieland en de Brandaris op Terschelling waren vanaf de waddijk bij Oosterbierum niet permanent zichtbaar. Het huisje op Griend was wel steeds te zien.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden

09:10 - 11:30 uur vanaf waddijk bij Oosterbierum

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.2](#).

Opmerkingen: afstand eigenlijk te groot, vooral kleine soorten en vogels die aan de westzijde van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden vliegen zijn grotendeels gemist.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Harlingen

09:30 - 11:30 uur vanaf waddijk bij Oosterbierum

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.2](#).

Opmerkingen: deels gemist omdat aandacht geheel uitging naar de trek richting Ballastplaat-Midden. Het gaat vooral om Scholeksters die op de waddijk bij Frisia overtijden. Hier werden later, tijdens hoogwater, 650 Scholeksters aangetroffen, alsmede 40 Steenlopers.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Griend

09:30 - 11:30 uur vanaf waddijk bij Oosterbierum

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.2](#).

Opmerkingen: niet goed te tellen vanaf de waddijk. Af en toe werd gezien dat een groep vogels die opvloog van Ballastplaat-Zuid bijdraaide en naar het westen vloog. Het ging om: Wulp (6), Kanoet (29) en Bonte Strandloper (10); waarschijnlijk meer vogels gemist dan dat er geteld zijn.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Midden naar de Westhoek

10:30 - 12:00 uur vanaf bootje in Kimstergat bij Koehool

Resultaten: [Tabel C.3](#)

Tellers: Johan Krol en Kees Rappoldt

Opmerkingen: de getijdetrek verplaatst zich langzaam van zuid naar noord. De afstand tot de vliegende vogels wordt daardoor steeds groter en de laatste vogels vliegen niet naar de Westhoek maar richting Zwarte Haan. Telling geslaagd.

HVP-telling Friesche Kust, traject: Harlingen tot Koehool

11:30 uur - 12:00 uur vanuit auto op de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.4](#).

Opmerkingen: Telling geslaagd. 2 HVP's: op de buitenzijde van de waddijk bij Frisia en binnendijks in de Dijkspuiten. De HVP bij Frisia is later geteld, omstreeks 14:00 uur door Johan Krol en Kees Rappoldt.

HVP-telling Friesche Kust: traject Koehool tot Westhoek.

12:00 - 13:30 uur lopend over de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.4](#).

Opmerkingen: Telling geslaagd.

HVP-telling Friesche Kust, Westhoek tot Zwarte Haan.

13:30 - 14:30 uur vanuit auto op de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.4](#).

Opmerkingen: Telling geslaagd.

HVP-telling Griend.

21 mei 2022, lopend langs de waterlijn

Tellers: Allix Brenninkmeijer en Thea Smit

Resultaten: [Tabel C.4](#).

Opmerkingen: Telling geslaagd.

Opkomend water grensgebied Ballastplaat-Grienderwaard.

11:30 uur met telescoop vanaf de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Grove schatting van het aantal vogels bij opkomend water.

Resultaten: $\pm 80\,000$ vogels waarvan tenminste 10 000 Rosse Grutto. Verder vooral kleine soorten (Bonte Strandloper, Drieteenstrandloper). Evenals in 2021 komt het aantal Rosse Grutto's in dit gebied redelijk goed overeen met het aantal tijdens hoogwater op Griend!

Tabel C.2. Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid op 20 mei 2022.

	Naar Griend	Naar Friesche Kust	Naar Ballastplaat-Midden
Scholekster		500	24
Zilverplevier			80
Wulp	6		10
Rosse Grutto			343
Kanoet	29		
Bonte Strandloper	10		

Tabel C.3. Hoogwatertrek Kimstergat naar HVP op de Westhoek op 20 mei 2022.

	aantal
Scholekster	20
Zilverplevier	3 100
Wulp	170
Rosse Grutto	1 370
Tureluur	960
Kanoet	800
Bonte Strandloper	53 800
Bontbekplevier	150
Steenloper	0
Kluut	0

Tabel C.4. HVP-telling Friesche Kust en Griend op 20 en 21 mei 2022.

	Harlingen– Koehool	Westhoek	Westhoek– Zwarte Haan	Griend (21 mei)	Totaal
Scholekster	1 150		500		1 650
Zilverplevier		3 330	20	300	3 650
Wulp		162			162
Rosse Grutto		2 400		13 000	15 400
Tureluur		2 500	500		3 000
Kanoet		2 700	25	1 000	3 725
Bonte Strandloper		67 300	1 200	20 000	84 500
Drieteenstrandloper				10 000	10 000
Steenloper	40				40

C.2.2 Tellingen op 3 augustus 2022

laagwater Harlingen: 08:49 uur; NAP -101 cm

hoogwater Harlingen: 14:14 uur; NAP +111 cm

Zicht niet erg goed, grijs licht, weinig contrast en zinderende lucht. Het Vuurtorenduin op Vlieland en de Brandaris op Terschelling waren vanaf de waddijk bij Oosterbierum wel permanent zichtbaar.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden

10:10 - 11:30 uur vanaf waddijk bij Oosterbierum

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.5](#).

Opmerkingen: afstand veel te groot bij dit licht voor een getijdetrek-telling. Om 10:40 uur een globale schatting gemaakt van aantal Wulpen en Tureluurs op het noordoostelijke deel van Ballastplaat-Zuid. Vanaf deze plek vlogen regelmatig vogels naar Ballastplaat-Midden en aangenomen is dat al deze vogels dat hebben gedaan.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Harlingen

10:30 - 11:30 uur vanaf waddijk bij Oosterbierum

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.5](#).

Opmerkingen: afstand groot, maar toch goed te zien. Telling geslaagd.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Griend

10:30 - 11:30 uur vanaf boot ten westen van Ballastplaat-Zuid

Tellers: Johan Krol

Resultaten: [Tabel C.5](#). Verder vlogen ook nog 13 Groenpootruiters en 14 Lepelaars naar Griend.

Opmerkingen: Hoogwatertrek goed te overzien vanaf boot die in noordelijke richting meedrijft met het opkomende water. De Scholeksters die naar Harlingen vlogen werden vanaf deze locatie niet gezien. Telling geslaagd.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Midden naar de Westhoek

11:00 - 13:00 uur vanaf bootje in Kimstergat bij Koehool

Resultaten: [Tabel C.6](#).

Tellers: Kees Rappoldt

Opmerkingen: de getijdetrek verplaatst zich langzaam van zuid naar noord. De afstand tot de vliegende vogels wordt daardoor steeds groter en de laatste vogels vliegen niet naar de Westhoek maar richting Zwarte Haan. Telling redelijk geslaagd, Tureluurs goed.

HVP-telling Friesche Kust, Harlingen tot Koehool

11:30 uur -12:40 uur vanuit auto op de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.7](#).

Opmerkingen: 2 HVP's: op de buitenzijde van de waddijk bij Frisia en binnendijks in de Dijkspuiten. Telling geslaagd.

HVP-telling Friesche Kust, Koehool tot Westhoek

12:40 - 14:00 uur lopend vanaf de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.7](#).

Opmerkingen: veel Tureluurs binnendijks; daarom mogelijk onderschatting.
Telling geslaagd.

HVP-telling Friesche Kust, Westhoek tot Zwarte Haan

14:00 - 15:00 uur vanuit auto op de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.7](#).

Opmerkingen: ook hier een deel van de Tureluurs binnendijks. Telling geslaagd.

HVP-telling Griend.

Rond deze datum is op Griend geen HVP-telling uitgevoerd.

Opkomend water grensgebied Ballastplaat-Grienderwaard.

11:50 uur met telescoop vanaf de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: vanwege zinderende lucht was het onmogelijk om ook maar een grove schatting te maken van het aantal vogels in dit gebied. Echter, het aantal wadvogels was zeker niet zo overweldigend als in mei.

Tabel C.5. Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid op 3 augustus 2022. De getallen tussen haakjes zijn geschat vanaf de waddijk. Zie opmerkingen bij de telling op [bladzijde 35](#).

	Naar Griend	Naar Friesche Kust	Naar BP-Midden	Totaal op BP-Zuid
Scholekster Zilverplevier		970		970
Wulp	256		(≈ 600)	≈ 860
Rosse Grutto	422			420
Tureluur			(≈ 800)	≈ 800
Kanoet	1 105			1 100
Bonte Strandloper Drieteenstrandloper Steenloper Kluut	1 350			1 350

Tabel C.6. Hoogwatertrek Kimstergat naar de Westhoek op 3 augustus 2022.

	aantal
Scholekster	35
Zilverplevier	?
Wulp	398
Rosse Grutto	1 430
Tureluur	5 700
Kanoet	0
Bonte Strandloper	42 000
Bontbekplevier	?
Steenloper	0
Kluut	0

Tabel C.7. HVP-telling Friesche Kust op 3 augustus 2022.

	Harlingen – Koehool	Westhoek	Westhoek – Zwarte Haan	Totaal
Scholekster	2 470	30	320	2 830
Zilverplevier		11	10	21
Wulp	1		70	71
Rosse Grutto		260	9	270
Tureluur	78	7 400	11 120	18 600
Kanoet		780		780
Bonte Strandloper Drieteenstrandloper Steenloper Kluut		24 400	1 480	25 900
		3 350	2 500	5 850

C.2.3 Tellingen op 29 september 2022

laagwater Harlingen: 07:45 uur; NAP -94 cm

hoogwater Harlingen: 12:53 uur; NAP +123 cm

Zicht redelijk goed maar veel wind na een lange periode met onstuimig weer. Grijs licht met weinig contrast. Het Vuurtorenduin op Vlieland en de Brandaris op Terschelling waren vanaf de waddijk bij Oosterbierum wel permanent zichtbaar.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden

09:00 - 10:20 uur vanuit bootje in het "prieltje" tussen Ballastplaat-Zuid en Ballastplaat-Midden (locatie in [Figuur C.1](#)).

Tellers: Kees Rappoldt

Resultaten: [Tabel C.8](#).

Opmerkingen: telling redelijk goed te doen, maar de meeste vogels vliegen nog steeds op tamelijk grote afstand. Waarschijnlijk betere resultaten indien vanuit bootje de plaat op wordt gelopen langs de grens van Ballastplaat-Zuid en Ballastplaat-Midden.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Harlingen

09:00 - 10:40 uur vanaf waddijk bij Oosterbierum

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.8](#).

Opmerkingen: grote afstand, maar goed te zien. Een groot aantal Scholeksters dat deze route vliegt komt niet van Ballastplaat-Zuid, maar van Ballastplaat-Midden (zie [Tabel C.8](#)). Telling geslaagd, aantal komend vanaf Ballastplaat-Midden bekend.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Griend

09:10 - 10:10 uur vanaf boot ten westen van Ballastplaat-Zuid (locaties in [Figuur C.1](#) en GPS-track van de boot in [Figuur C.2](#)).

Tellers: Johan Krol

Resultaten: [Tabel C.8](#).

Opmerkingen: Hoogwatertrek goed te overzien vanaf boot die in oostelijke richting meedrijft met het opkomende water. De Scholeksters die naar Harlingen vlogen werden vanaf deze locatie niet gezien. Telling geslaagd.

HVP-telling Friesche Kust, Harlingen tot Koehool

10:30 uur - 11:30 uur vanuit auto op de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.9](#).

Opmerkingen: alleen HVP van Scholeksters op de waddijk bij Frisia; geen Scholeksters binnendijs in de Dijkspuiten, hier alleen 1 Zwarte Ruiter. Telling geslaagd.

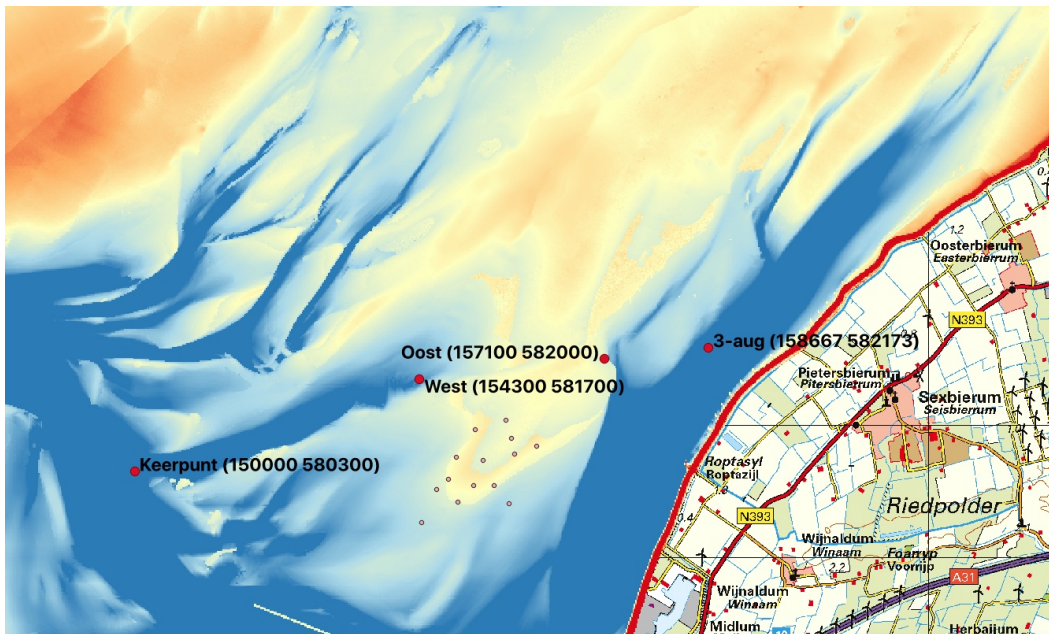
HVP-telling Friesche Kust, Koehool tot Westhoek

11:30 - 13:00 uur lopend over de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.9](#).

Opmerkingen: lastige telling. Groot aantal vogels binnendijs door hoge waterstand. Niet alleen Tureluur en Bonte Strandloper, maar ook Kanoet

Figuur C.1. Locaties van de (boot)telposten op 29 september 2022.

en Bontbekplevier (> 400); bovendien last van tegenlicht waardoor vogels hier moeilijk waren te vinden. Hierdoor wellicht enkele 100-den Tureluurs en > 1000 Bonte Strandlopers gemist.

HVP-telling Friesche Kust, Westhoek tot Zwarte Haan

13:00 - 14:00 uur vanuit auto op de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel C.9](#).

Opmerkingen: door tegenlicht mogelijk binnendijks Tureluurs en Bonte Strandlopers gemist, maar waarschijnlijk geen grote aantallen. Veel Bergeenden (15600) op dit traject. Telling geslaagd.

HVP-telling Griend

Omstreeks 10 september is er een HVP-telling door SOVON uitgevoerd. De resultaten zijn niet opgevraagd omdat dit ruim 2 weken vóór de tellingen op de Ballastplaat was.

Opkomend water grensgebied Ballastplaat-Grienderwaard

11:00 uur met telescoop vanaf de waddijk.

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: met name ten gevolge van de wind (trillingen en water in de ogen) was het onmogelijk om ook maar een grove schatting te maken van het aantal vogels in dit gebied.

Tabel C.8. Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid op 29 september 2022. Bij opkomend water vlogen 1100 Scholeksters van Ballastplaat-Midden via Ballastplaat-Zuid naar de HVP op de waddijk bij Frisia. Het totaal van 1830 Scholeksters betreft dus alleen de vogels die op Ballstplaat-Zuid gefoerageerd hebben.

	Naar Griend	Naar Friesche Kust	Naar BP-Midden	Totaal op BP-Zuid
Scholekster	103	2 796	30 (−1100)	1 830
Zilverplevier	6		500	510
Wulp	570		10	580
Rosse Grutto	9		12	21
Tureluur			5	5
Kanoet	15			15
Bonte Strandloper	2 320		70	2 390
Drieteenstrandloper			20	20
Steenloper				
Kluut				

Tabel C.9. HVP-telling Friesche Kust op 29 september 2022.

	Harlingen – Koehool	Westhoek	Westhoek – Zwarte Haan	Totaal
Scholekster	3 000	295	60	3 400
Zilverplevier		195	3	200
Wulp		5 600		5 600
Rosse Grutto		3		3
Tureluur		290		290
Kanoet		234		230
Bonte Strandloper		6 290	1 800	8 100
Drieteenstrandloper				
Steenloper		1		1
Kluut		5 600		5 600

Figuur C.2. GPS-track van de boot waar vandaan de hoogwatertrek naar Griend werd geteld op 29 september 2022.

C.3 Bespreking

Op Ballastplaat-Zuid foerageerden in augustus en september tijdens laagwater circa 5500 wadvogels (Tabel C.10). Het aantal foeragerende wadvogels in mei is nog niet goed bekend, maar het gaat dan ook om enkele 1000-den vogels.

Tabel C.10. Aantallen wadvogels die tijdens de hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid naar de verschillende HVP's vlogen op drie teldatums in 2022. De telling op 20 mei is deels mislukt en daarom een grote onderschatting. Tijdens laagwater werden toen tenminste 3000 wadvogels in het gebied gezien.

	20 mei 2022	3 augustus 2022	29 september 2022
Scholekster	520	970	1 830
Zilverplevier	80		510
Wulp	16	≈ 860	580
Rosse Grutto	340	420	21
Tureluur		≈ 800	5
Kanoet	29	1 100	15
Bonte Strandloper	10	1 350	2 390
Drieteenstrandloper			20
Steenloper			
Kluut			
Totaal	1 000	≈ 5 500	5 500

Een eerste schatting van de maximale aantallen op Ballastplaat-Zuid suggereert dat het voor Zilverplevier en Rosse Grutto gaat om 100-den vogels, voor Wulp, Tureluur en Kanoet om circa 1000 vogels en voor Scholekster en Bonte Strandloper om beduidend meer dan 1000 vogels (Tabel C.11). Vooralsnog lijken Kluut en Steenloper nauwelijks gebruik te maken van het wad op Ballastplaat-Zuid.

Of er ook Drieteenstrandlopers gebruik maken Ballastplaat-Zuid is nog niet duidelijk. In mei overtijen op Griend zo'n 10 000 Drieteenstrandlopers. Tijdens de hoogwatertrek vliegt dan een groot aantal Drieteenstrandlopers vanuit het grensgebied tussen Grienderwaard en Ballastplaat naar het eiland (mededeling A. Brenninkmeijer). In ieder geval vliegen er geen Drieteenstrandlopers direct van Ballastplaat-Zuid naar Griend, maar ze kunnen wel via Ballastplaat-Midden naar het grensgebied tussen de Grienderwaard en de Ballastplaat vliegen. Als dit gebeurt is, zijn deze vogels vrijwel zeker door ons gemist.

In Tabel C.11 is ook aangegeven op welke hoogwatervluchtplaatsen de vogels overtijen die foerageren op Ballastplaat-Zuid. Met de beperkte informatie die we tot nu hebben verzameld kunnen we nu al zeggen dat Scholeksters en Tureluurs vrijwel allemaal op de Friese Kust overtijen. De Rosse Grutto's, Kanoeten en Drieteenstrandlopers overtijen vrijwel allemaal op Griend. De overige soorten maken gebruik van hoogwatervluchtplaatsen in beide gebieden.

Tabel C.11. Eerste schattingen van de maximale aantallen wadvogels op Ballastplaat-Zuid en het seizoen (maand) waarin deze optreden. Tevens is aangegeven van welke hoogwatervluchtplaatsen (HVP's) deze vogels gebruik maken.

	maand	aantal	HVP's
Scholekster	sep	2 000	90% Harlingen, 5% Westhoek, 5% Griend
Zilverplevier	mei	?	
	sep	500	40%(?) Westhoek, > 1% Griend
Wulp	aug	1 000	40%(?) Westhoek, > 25% Griend
Rosse Grutto	mei	500	?
	aug	500	100% Griend
Tureluur	aug	1 000	100% Westhoek–Zwarte Haan
Kanoet	mei	?	
	aug	1 000	100% Griend
	sep	?	100% Griend
Bonte Strandloper	mei	?	
	aug	1 500	100% Griend, 0%(?) Westhoek
	sep	2 500	95% Griend
Drieteenstrandloper	mei	?	100% Griend
Steenloper	aug	nihil	
Kluut	sep	nihil	

Wadvogels die van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden vliegen kunnen nog altijd kiezen waar ze gaan overtijen. Van deze vogels is niet duidelijk welk percentage naar Griend gaat en welk percentage naar de Friese Kust. Dit heeft tot gevolg dat de verdeling over de HVP's in [Tabel C.11](#) voor sommige soorten onduidelijk is. Waarschijnlijk gaan vogels die komend van Ballastplaat-Zuid een noordwestelijk richting aanhouden via het grensgebied met de Grienderwaard naar Griend, terwijl de vogels die gaan overtijen op de Westhoek een meer noordoostelijke route volgen. Mogelijk zijn er twee trekbanen vanaf Ballastplaat-Zuid te onderscheiden die globaal overeen komen met de routes naar respectievelijk Griend en de Westhoek.

C.4 Plannen voor 2023

Drie hoogwatertrektellingen van het aantal vogels dat foereageert op Ballastplaat-Zuid omstreeks half mei, eind juli en half september om vast te stellen of de aantallen van de verschillende soorten in 2022 en 2023 met elkaar overeenkomen.

De hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden blijkt erg lastig om te tellen, niet alleen voor Drieteenstrandlopers maar ook voor de andere (vooral kleine soorten). Het vinden van een goede locatie waar vandaan deze trek geteld kan worden is een belangrijke doelstelling voor 2023.

Drie hoogwatertelling van de aantallen overtijende vogels op de Friese Kust en op Griend (simultaan aan de hoogwatertrektellingen) om het percentage van het aantal vogels op de relevante HVP's te berekenen dat foereageert op Ballastplaat-Zuid.

Paalzitsessie op de meest noordelijke meetpaal bij voorkeur omstreeks begin september. Het doel van deze exercitie is tweeledig. In de eerste plaats willen we kijken of de aantallen van bepaalde soorten misschien ook te tellen zijn tijdens laagwater om zodoende een controle te hebben op de aantallen die worden geteld tijdens de hoogwatertrek. In de tweede plaats willen we weten wat de aanvliegroutes zijn van de vogels tijdens laagwatertrek en welke route ze volgen wanneer ze bij opkomend water weer vertrekken vanaf de Ballastplaat. Dit kan helpen om te bepalen waar vandaan de hoogwatertrek het beste te tellen is. Daarnaast kunnen we een idee krijgen van de verblijfsduur van de verschillende wadvogelsoorten op het voedselgebied van Ballastplaat-Zuid.

Op grond van bovengenoemde tellingen zullen nieuwe schattingen gemaakt worden van de maximale aantallen van de verschillende wadvogelsoorten op Ballastplaat-Zuid. Komen de aantallen overeen met de schattingen in [Tabel C.11](#)? Indien nodig worden de schattingen aangepast. De nieuwe maxima kunnen dan gebruikt worden als het beginpunt van de monitoring. Het is niet een echte nulmeting, maar deze aantallen komt er het dichtste bij.

Tellingen van wadvogels op en rond Ballastplaat-Zuid in 2023

toegevoegd in september 2023 en januari 2024

D.1 Doelstelling en uitgevoerde tellingen

Naast de hoogwatertrek- en HVP-tellingen waarvan hieronder verslag wordt gedaan, is ook een paalzit-sessie gepland. Dit betreft observaties vanaf de noordelijke meetpaal gedurende een volledige laagwaterperiode om te kijken of dit waardevolle extra informatie oplevert van de aantallen en de verplaatsingen van de wadvogels.

D.2 Telveslagen 2023

D.2.1 Tellingen op 10 mei 2023

laagwater Harlingen: 08:27 uur; NAP -103 cm
hoogwater Harlingen: 13:40 uur; NAP $+96$ cm

Zicht redelijk (ca. 10 km); het huisje op Griend was vrijwel steeds zichtbaar vanaf de waddijk bij Roptazijl. De vuurtoren op Vlieland en de Brandaris op Terschelling waren niet zichtbaar. Bewolkt weer na (mot)regen met grijs licht en weinig contrast, nauwelijks wind.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden

09:30 – 11:xx? uur staande in het prieltje tussen Ballastplaat-Zuid en Ballastplaat-Midden (locatie [157016, 582452]).

Tellers: Kees Rappoldt en Joppe Lodewijks

Resultaten: [Tabel D.1](#).

Opmerkingen: De tel-locatie lag te noordelijk midden in het slik rond het

prieltje tussen BP-Zuid en BP-Midden). Een locatie iets zuidelijker (op BP-Zuid) en iets verder naar het westen lijkt ideaal. Vogels die langs de westzijde achter de hoge rug van B-Zuid naar B-Midden lopen zijn vanaf deze telpost niet gezien (zie: telling hoogwatertrek Ballastplaat-Zuid naar Griend).

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Harlingen

9:25 – 11:00 uur vanaf de waddijk bij Roptazijl

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel D.1](#).

Opmerkingen: Hoogwatertrek van Scholeksters vanaf deze locatie goed te zien. Bij aankomst om 09:00 uur met telescoop een redelijke indruk verkregen van het aantal vogels op de oostelijke zijde van B-Zuid. Het gaat om enkele duizenden vogels (4000-5000), meest klein spul (Bonte Strandloper, Kanoet ed.) maar ook redelijke aantallen van het formaat Zilverplevier, Rosse Grutto. Om 09:50 was het grootste deel van de kleine vogels al verdwenen.

Vogels aan de westelijke zijde van BP-Zuid gaan schuil achter de hoogste rug en zijn vanaf de waddijk niet te zien.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Griend

9:30 – 11:05 uur vanaf boot ten westen van Ballastplaat-Zuid. De vaarroute is vergelijkbaar met die op 29 september 2022, maar het eindpunt ligt iets verder naar het noordoosten dan op 29 september 2022.

Tellers: Lyce Saathof en Johan Krol

Resultaten: [Tabel D.1](#).

Opmerkingen: telling geslaagd. Slechts een klein aantal vogels vliegt tijdens hoogwatertrek direct naar Griend. Veel vogels lopen langs de waterlijn van de hoge rug van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden.

Omstreeks 11:30 uur zaten langs de westrand van BP-Zuid en net over de grens op BP-Midden circa 9000 wadvogels (± 300 Rosse Grutto's en de rest Bonte Strandlopers en Zilverplevieren in vergelijkbare aantallen). De vogels verplaatsten zich lopend in noordoostelijke richting en zijn niet geteld tijdens de hoogwatertrek. Een aanzienlijk deel van deze vogels is waarschijnlijk afkomstig van BP-Zuid. Hun aantal is vooralsnog onbekend, maar het zou om enkele 1000-den vogels kunnen gaan.

Er werden geen Drieteenstrandlopers ontdekt tussen de Bonte Strandlopers!

HVP-telling Friesche Kust, Harlingen tot Koehool

10:55 – 12:00 uur vanuit auto op waddijk

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel D.2](#).

Opmerkingen: twee HVP's van Scholekster: één op de waddijk bij Frisia: 550 ($\approx 13:00$ uur, Johan Krol) en één binnendijks in de Dijkspuiten: 310.

Overige soorten: Lepelaar 3; Regenwulp 5.

HVP-telling Friesche Kust, Koehool tot Westhoek

12:00 – 13:30 uur lopend over de waddijk

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel D.2](#).

Opmerkingen: geen overtuigende vogels binnendijks. Mogelijk ≈ 500 Zilverplevieren gemist tijdens verstoring.

Overige soorten: Bontbekplevier 10; Bergeend 60; Rotgans 640.

Tabel D.1. Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid (BP-Zuid) op 10 mei 2023. Kolom Griend: negatieve aantallen betreffen vogels die komend vanuit de richting van Griend naar het Zuiden vlogen; Getallen tussen haakjes (zoals (110)) geven het aantal vogels dat rechtstreeks vanaf Ballastplaat-Zuid naar Griend vliegt, de andere vogels gaan eerst naar het grensgebied van de Grienderwaard en de Ballastplaat en daarna waarschijnlijk naar Griend.

Ballastplaat-Midden: negatieve aantallen betreffen vogels die tegen de normale trekrichting in vlogen van Ballastplaat-Midden naar Ballastplaat-Zuid. Het totaal van Zilverplevier+Rosse Grutto is waarschijnlijk redelijk goed, maar de verdeling tussen de soorten is onzeker.

Bij opkomend water vlogen 30 Scholeksters van Ballastplaat-Midden via Ballastplaat-Zuid naar de HVP op de waddijk bij Frisia. Het totaal van 450 Scholeksters betreft dus alleen de vogels die op Ballastplaat-Zuid gefoerageerd hebben.

	Naar Griend	Naar Friesche Kust	Naar BP-Midden	Totaal op BP-Zuid
Scholekster	-25	452	28 (-30)	450
Zilverplevier	1 455 (110)		≈ 1 200	2 655
Wulp	-15	4	39	43
Rosse Grutto	385 (175)	3	≈ 1 000	1 388
Tureluur	1		55	56
Kanoet			102	102
Bonte Strandloper	1 850		2 500	4 350
Drieteenstrandloper				
Steenloper				
Kluut				

Tabel D.2. HVP-telling Friesche Kust op 10 mei 2023. Op Griend is rond deze datum niet geteld, wel op 22 april en op 20 mei (zie [Tabel D.3](#)).

	Harlingen – Koehool	Westhoek	Westhoek – Zwarte Haan	Totaal
Scholekster	860		600	1 460
Zilverplevier		3 800	23	3 823
Wulp		70		70
Rosse Grutto		3 370		3 370
Tureluur		560	100	660
Kanoet		350		350
Bonte Strandloper		49 200	170	49 370
Drieteenstrandloper				0
Steenloper	12			12
Kluut				0

Tabel D.3. HVP-tellingen van Griend op 22 april en 20 mei 2023. Daarnaast is er ook nog een deeltelling op 7 mei 2023: 15 200 Rosse Grutto's, 1650 Scholeksters en 770 Drieteenstrandlopers (zie tekst). De laatste kolom is een schatting van de aantallen op 10 mei, opgeteld bij de totalen voor de Friesche Kust tussen Harlingen en Zwarte Haan uit [Tabel D.2](#).

	Griend 22 april	Griend 20 mei	Grienderwaard + Ballastplaat schatting voor 10 mei
Scholekster	2 700	2 200	3 900
Zilverplevier	180	600	4 200
Wulp	2 500	360	1 000
Rosse Grutto	13 580	15 000	18 000
Tureluur	71	n.g.	700
Kanoet	24 500	13 400	19 000
Bonte Strandloper	17 000	8 000	62 000
Drieteenstrandloper	25	12 700	10 000
Steenloper	277	27	100
Kluut	0	0	0

HVP-telling Friesche Kust, Westhoek tot Zwarte Haan

13:30–14:15 uur vanuit auto op waddijk

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel D.2](#).

Opmerkingen: geen overtuigende vogels binnendijks.

Overige soorten: Bontbekplevier 31; Regenwulp 11; Bergeend 234; Rotgans 10.

HVP-telling Griend

Op Griend wordt standaard 1 keer per maand tijdens hoogwater geteld. Dit jaar op 22 april en 20 mei.

Tellers: 22 april: Jan Veen en Hanneke Dallmeijer; 20 mei: Allix Brenninkmeijer en Thea Smit

Resultaten: [Tabel D.3](#).

Opmerkingen: Op 7 mei zijn door Jan Faber en Jan Fekke Ybema om ongeveer 11:15 uur (ca. 1 uur voor hoogwater) 15 200 Rosse Grutto's, 1650 Scholeksters en 770 Drieteenstrandlopers geteld vanaf de ballustrade van het huisje (nagekomen mededeling via Allix Brenninkmeijer).

Opkomend water grensgebied Ballastplaat-Grienderwaard

10:00–10:15 uur met telescoop vanaf waddijk bij Roptazijl

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: vele duizenden vogels; voor het overgrote deel kleine soorten, maar zeker ook enkele duizenden Rosse Grutto's.

Opmerkingen: tijdens een kortstondige, aanzienlijk verbetering van het zicht werd vanaf de waddijk bij Roptazijl, in een rechte lijn over de HW-trek telpost BP-Zuid–BP-Midden, het grensgebied tussen de Ballastplaat en de Grienderwaard zichtbaar. Hierdoor kon een globale indruk worden verkregen van

het aantal wadvogels in dit gebied. Het ging om 10 000-den vogels, maar waarschijnlijk minder dan in 2022.

Bespreking resultaten 10 mei 2023

Het totale aantal foeragerende wadvogels op Ballastplaat-Zuid in mei is veel groter dan werd verwacht. Tenminste 9000 vogels vliegend geteld en samen met de 1000-den lopende vogels aan de westzijde gaat het wellicht om 10 000 – 15 000 vogels! Dit komt neer op ongeveer 10% van het geschatte totale aantal van 120 000 vogels op de HVP's (Griend + Friesche Kust tussen Harlingen en Zwarte Haan).

Zoals verwacht waren Zilverplevier, Rosse Grutto en Bonte Strandloper het talrijkst op Ballastplaat-Zuid. Er werden slechts weinig Kanoeten gezien, maar dit kan in andere jaren anders zijn. De Drieteenstrandloper lijkt nauwelijks gebruik te maken van Ballastplaat-Zuid en hetzelfde geldt voor Steenloper en Kluut. De lage aantallen van Scholekster, Wulp en Tureluur waren verwacht; deze soorten zijn talrijk in nazomer en herfst.

De kleine aantallen Scholeksters en Wulpen die komend vanuit de richting van Griend naar het Zuiden vlogen (negatieve getallen in [Tabel D.1](#)) betreft waarschijnlijk vogels die foerageren op de kort droogvallende plaatjes ten zuiden van het grensgebied tussen de Ballastplaat en de Grienderwaard. Omdat deze laaggelegen plaatjes wel binnen de bodemdalingschotel liggen, worden deze vogels opgeteld bij die van de Ballastplaat-Zuid.

Scholekster: Vrijwel alle vogels van de Ballastplaat-Zuid overtijden op de Friesche Kust bij Harlingen en niet op Griend! In mei is er naast de HVP bij Frisia ook een HVP bij de Dijkspuiten waar enkele 100-den Scholeksters overtijden (zowel in 2022 als in 2023). Dit betreft vrijwel zeker vogels die foerageren op Ballastplaat-Midden. In september 2021 en 2022 was er geen Scholekster-HVP bij de Dijkspuiten en op die dagen vlogen er vele 100-den Scholeksters tijdens de hoogwatertrek van Ballastplaat-Midden via Ballastplaat-Zuid naar de HVP bij Frisia.

D.2.2 Tellingen op 5 september 2023

laagwater Harlingen: 09:07 uur; NAP –117 cm

hoogwater Harlingen: 14:26 uur; NAP +117 cm

Zicht goed, maar weinig contrast. Het huisje op Griend was steeds vagelijk zichtbaar vanaf de waddijk bij Roptazijl, evenals de Brandaris op Terschelling. De vuurtoren op Vlieland was niet zichtbaar, maar het vuurtorenduin af en toe wel. Zonnig weer met blauwe lucht en nauwelijks luchttrillingen. Vrijwel geen wind.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden

10:25 – 11:52 uur staande op het wad op de grens tussen Ballastplaat-Zuid en Ballastplaat-Midden (Amersfoort/RD nieuw 156431 581819).

Tellers: Kees Rappoldt en Joppe Lodewijks

Resultaten: [Tabel D.4](#).

Opmerkingen: Volgens de tellers is deze locatie bijna ideaal. Lopend naar de telpost werden enkele 100-den Goudplevieren opgejaagd, die hierdoor wellicht eerder dan normaal naar Ballastplaat-Midden zijn gevlogen. Om 11:52 stroomde de telpost onder bij NAP+47 cm. Even later stroomde het laatste stukje van de plaat onder (waarschijnlijk 11:55 NAP+50 cm).

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Harlingen

10:15 – 12:15 uur vanaf de waddijk bij Roptazijl

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel D.4](#).

Opmerkingen: De hoogwatertrek van de Scholeksters was goed te zien. Bij aankomst om 10:20 uur met telescoop een redelijke indruk verkregen van het aantal Bergeenden. Het ging om ongeveer duizend vogels op Ballastplaat-Zuid en circa 1200 vogels net over de grens op Ballastplaat-Midden. Om 12:00 uur waren alle steltlopers van Ballastplaat-Zuid vertrokken. Er stonden ook geen vogels meer in het water, alleen zwemmende meeuwen en Bergeenden. Daarna vlogen er nog een kwartier lang Scholeksters naar de HVP op de Waddijk bij Frisia. Het ging om 349 vogels die afkomstig waren van Ballastplaat-Midden.

Hoogwatertrek van Ballastplaat-Zuid naar Griend

10:10 – 11:45 uur vanaf boot ten westen van Ballastplaat-Zuid. De vaarroute is vergelijkbaar met die op 10 mei 2023.

Tellers: Lyce Saathof en Johan Krol

Resultaten: [Tabel D.4](#).

Opmerkingen: Telling geslaagd. Alle getelde vogels vlogen tijdens de hoogwatertrek direct naar Griend. In tegenstelling tot de hoogwatertrek op 10 mei 2023 waren er deze keer geen vogels die lopend van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden gingen.

HVP-telling Friesche Kust, Harlingen tot Koehool

12:20 – 12:50 uur vanuit auto op waddijk

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel D.5](#).

Opmerkingen: Alleen de Scholekster HVP op de waddijk bij Frisia was in gebruik, maar deze werd meermaals verstoord door wandelaars met loslopende honden (filmpje Johan Krol). Na deze verstoringen om 13:15 uur zaten hier nog maar 750 Scholeksters (Kees Rappoldt en Johan Krol).

Overige soorten: Lepelaar 140 bij de Dijkspuiten, Bergeend \approx 1000 zwemmend, Goudplevier 260 op twee plekken binnendijks.

HVP-telling Friesche Kust, Koehool tot Westhoek

12:50 – 14:20 uur lopend over de waddijk

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel D.5](#).

Opmerkingen: Geen overtuigende vogels binnendijks.

Overige soorten: Bontbekplevier 520; Bergeend 20 500; Goudplevier 515, Regenwulp 2, Krombekstrandloper 22, Zwarte Ruiter 1, Kempiaan 3.

Tabel D.4. Hoogwatertrek vanaf Ballastplaat-Zuid op 5 september 2023. Bij opkomend water vlogen 349 Scholeksters van Ballastplaat-Midden via Ballastplaat-Zuid naar de HVP op de waddijk bij Frisia. Het totaal van 1856 Scholeksters betreft dus alleen de vogels die op Ballastplaat-Zuid gevoerageerd hebben.

	Naar Griend	Naar Friesche Kust	Naar BP-Midden	Totaal op BP-Zuid
Scholekster	776	1 101	328 (–349)	1 856
Zilverplevier			44	44
Wulp	702		151	853
Rosse Grutto	11		117	128
Tureluur				0
Kanoet			23	23
Bonte Strandloper	58		405	463
Drieteenstrandloper			1	1
Steenloper			5	5
Kluut		21		21

Tabel D.5. HVP-telling Friesche Kust (5 september 2023) en Griend (16 september 2023). Totalen voor het aantal vogels dat foerageert op Grienderwaard + Ballastplaat + vlakte van Oosterbierum zijn vooralsnog alleen gegeven voor soorten die niet op Griend overtijen.

	Harlingen – Koehool	Westhoek	Westhoek – Zwarte Haan	Griend 16 sept.	Totaal
Scholekster	1 101	2			
Zilverplevier		620			
Wulp		3 120			
Rosse Grutto		140			
Tureluur	20	851			871
Kanoet		1 800			
Bonte Strandloper		16 550	300		
Drieteenstrandloper					
Steenloper	4	1			
Kluut		2 700			2 700
Totaal					

HVP-telling Friesche Kust, Westhoek tot Zwarte Haan

14:20 – 15:10 uur vanuit auto op waddijk

Tellers: Jan van der Kamp en Marcel Kersten

Resultaten: [Tabel D.5](#).

Opmerkingen: Geen overtuigende vogels binnendijks. Alle vogels, met uitzondering van de Regenwulpen, zaten bij de uitwatering van Zwarte Haan.

Overige soorten: Bergeend 1300, Bontbekplevier 700; Regenwulp 8; Bergeend 234; Krombekstrandloper 10, Kempphaan 7.

HVP-telling Griend

Op Griend is waarschijnlijk niet geteld. De eerstvolgende telling is gepland op 16 September 2023. Tellers: ??? Resultaten: [Tabel D.5](#).

Opmerkingen: -

Bespreking resultaten 5 september 2023

Op 5 september 2023 foerageerden er in totaal circa 5200 wadvogels op Ballastplaat-Zuid. Naast de reguliere soorten (3400 in [Tabel D.4](#)) zaten er ook nog ruim 1800 individuen van de niet reguliere soorten, met name Bergeend en Goudplevier. In mei 2023 foerageerden er zeker twee keer zoveel wadvogels (10 000 – 15 000 vogels) op Ballastplaat-Zuid dan in september 2023.

Lage aantallen van Rosse Grutto en Tureluur waren verwacht, omdat van deze soorten het merendeel van de vogels in september al is vertrokken. Maar de lage aantallen van Zilverplevier, Kanoet en Bonte Strandloper zijn verrassend. Echter, van Zilverplevier en Bonte Strandloper werden op de Friesche HVP's ook veel minder vogels geteld dan op 13 september 2021 (Zilverplevier: 2200 in 2021 tegen 620 in 2023 en Bonte Strandloper: 39 900 in 2021 tegen 16 550 in 2023).

Het is een groot gemis dat de wadvogels op Griend niet simultaan zijn geteld. Zowel Zilverplevier als Bonte Strandloper kunnen in grote aantallen op Griend overtuigen en doorgaans zitten hier ook de meeste Kanoeten. Mogelijk geven de resultaten van de aankomende Waddenzee-telling op 16 september antwoord op de vraag of er in 2023 relatief kleine aantallen van bovengenoemde soorten in het onderzoekgebied aanwezig waren, of dat er sprake is van een andere verdeling van de vogels tijdens hoogwater.

Op 6 september 2023 zijn tijdens laagwater de foeragerende wadvogels op Ballastplaat-Zuid geteld vanaf de noordelijke gele meetpaal op de plaat. De resultaten van beide tellingen worden met elkaar vergeleken in de bespreking van het "paalzitten" op [bladzijde 55](#).

D.2.3 Paalzitten op 6 september 2023

hoogwater Harlingen: 2:00 uur; NAP +81 cm

laagwater Harlingen: 09:40 uur; NAP –118 cm

hoogwater Harlingen: 15:10 uur; NAP +99 cm

Omstandigheden buitengewoon goed. Rustig en warm weer met weinig wind en geen regen. Voor de laagwatertrek waren we te laat. Tijdens laagwater

Tabel D.6. Aantallen wadvogels tijdens laagwater op Ballastplaat-Zuid geteld vanaf de noordelijke gele paal. We hebben de plaat in drie sectoren verdeeld aan de hand van objecten op de horizon. Johan heeft geteld tussen ongeveer zuid-oost en west, Lyce tussen west en noord-oost en Kees tussen noord-oost en zuid-oost. Vlak bij het Kinstergat, in het grensgebied tussen BP-Zuid en BP-Midden, hebben bij opkomend water nog circa 320 Rosse Grutto's gezeten die vermoedelijk tijdens laagwater niet op BP-Zuid hebben gefoerageerd. Deze vogels zijn daarom niet meegeteld.

	Johan	Lyce	Kees	Totaal
Scholekster	555	174	350	1 079
Zilverplevier			70	70
Wulp	154	70	25	249
Rosse Grutto	158	71	15	244
Tureluur	1		1	2
Kanoet				
Bonte Strandloper	385	220	400	1 005
Drieteenstrandloper				
Steenloper				
Kluut				
Aalscholver		13	10	23
Grauwe Gans	40	85	15	140
Bergeend		12	425	437
Wilde eend		3		3
Goudplevier	52	2	100	154
Zwarte Ruiter			1	1
Grote Zilverreiger	12			12
Totaal				3 419

goed zicht op Ballastplaat-Zuid en met opkomend water is vanaf de toren goed te volgen wat er gebeurt. Het enige probleem wat betreft de telomstandigheden was het tegenlicht in de richting van de Friesche Kust.

Voor zonsopgang zijn we de haven van Harlingen uitgevaren en met zonsopgang om 6:59 waren we lopend op weg naar de toren. Start van de laagwater-telling om 7:50 uur. Inpakken en vertrek rond 12:30, nadat Ballastplaat-Zuid geheel ondergestroomd was. De laagwaterstand van -118 cm was 11 cm lager dan verwacht. De hoogwaterstanden komen nagenoeg overeen met de verwachting.

We hebben geen laagwatertrek gezien. Daarvoor waren we te laat op de toren. Tijdens laagwater, dus vanaf het begin van de telling, maakten de vogels een heel rustige indruk. Er werd nauwelijks gevlogen en zeer ontspannen gefoerageerd. De resultaten van de telling staan in [Tabel D.6](#).

Vlak bij het Kinstergat, in het grensgebied tussen BP-Zuid en BP-Midden, hebben bij opkomend water nog circa 320 Rosse Grutto's gezeten die vermoedelijk tijdens laagwater niet op BP-Zuid hebben gefoerageerd. Deze vogels zijn daarom niet meegeteld.

Verspreiding tijdens laagwater

Scholeksters foerageren verspreid over de plaat, niet alleen bij afgaand water, maar tot het laatst toe. De scholeksters gingen merendeels tijdens opkomend water richting BP-midden. Wij hebben ze niet vanaf Ballastplaat-Midden naar Griend of Frysia zien vliegen, maar waren natuurlijk na het onderstromen van Ballastplaat-Zuid ook aan het inpakken.

De meeste bonte strandlopers foerageerden aan de kant van het Kimstergat, weinig vlakbij de toren.

Bergeenden foerageerden min of meer in één groep in de buurt van de scheiding met BP-Midden. Met afgaand water werd het meest intensief gefoeraerd, bij opkomend water nauwelijks meer.

De meeste Rosse Grutto's zijn door Kees bij het Kimstergat gezien. Dit in tegenstelling tot HW-trek observaties tijdens andere tellingen waarbij ze aan de Griend kant van Ballastplaat-Zuid naar Ballastplaat-Midden vlogen.

De Goudplevieren liepen aanvankelijk verspreid over het wad maar verzamelden zich na laagwater in een groep. Dat komt overeen met de situatie die Joppe en Kees een dag eerder aantreffen op weg naar hun telpositie (een groep Goudplevieren niet ver van de grens met BP-Midden).

De Wulpen zaten vooral aan de randen van de plaat, langs het Kimstergat (telling Kees), en bij de zuid-westelijke gele paal. Bij opkomend water kwamen ze rustig lopend naar ons toe en richting Ballastplaat-Midden. Naar Griend of Frisia hebben we ze niet zien vliegen vliegen.

Opkomend water

Vanaf de toren gezien richting Ballastplaat-Midden ligt er aan de linkerkant van Ballastplaat-Zuid een kleine verhoging. Daar achter, dus nog iets verder, komt het water op dat we vanaf de HW-trek positie (op 5-sep) vanaf de Griend-kant steeds dichterbij zagen komen. Op de HW-trek positie komt het water dus van twee kanten naar je toe. Vanuit het Kimstergat komt het uit het laaggelegen stikgebied. Ballastplaat-Zuid wordt ingesnoerd door deze twee stroken van opkomend water. De plaat zelf stroomt vanaf de randen steeds verder onder. Het hoogste deel van Ballastplaat-Zuid ligt echter zeker niet in het midden ervan, maar niet ver vanaf de HW-trek positie. Dus als de twee stromen opkomend water elkaar ontmoeten, vlakbij de HW-trek positie, dan staat Ballastplaat-Zuid ook bijna onder.

Overige observaties

Er was geen verstoring door een Slechtvalk o.i.d. en het weer was zeer rustig. Wel reageerden iets van 100 scholeksters op een helicopter die van west naar oost overvloog tijdens opkomend water. De scholeksters vlogen daardoor wat eerder op dan gepland denk ik en gingen in oostelijke richting maar landden ook weer na paar honderd meter. Ze zijn door de helicopter dus niet van de plaat gejaagd.

Bespreking van het "Paalzitten"

Wij hebben tijdens laagwater *geen verplaatsingen waargenomen van grote groepen wadvogels*. Verplaatsingen tijdens laagwater kunnen ertoe leiden dat honderden of duizenden wadvogels korte tijd foerageren op Ballastplaat-Zuid en weer verdwijnen voordat de gewone hoogwatertrek begint¹. In de nazomer komen dit soort verplaatsingen vermoedelijk weinig voor.

Vergelijken we het resultaat van de hoogwatertrek in [Tabel D.4](#) met dat van de één dag later uitgevoerde laagwatertelling in [Tabel D.6](#) dan zien we voor de aantalsrijke soorten (sholekster, zilverplevier, wulp, rosse grutto en bonte strandloper) verschillen van ruwweg een factor 2. De verklaring hiervoor is een combinatie van echt bestaande aantalsverschillen en telfouten.

De 853 wulpen die op 5 september vanaf Ballastplaat-Zuid kwamen waren er op 6 september niet. Er zijn er toen vanaf de paal slechts 249 geteld. Hetzelfde geldt voor de sholeksters waarvan er op 6 september ook minder op de plaat zaten. Er lijken dus in ieder geval voor sholekster en wulp, maar vermoedelijk ook voor de andere soorten, dagelijkse verschillen in het gebruik van Ballastplaat-Zuid op te treden. Dat is ook niet zo vreemd voor een relatief kleine wadplaat die bovendien lang niet altijd droogvalt.

Voor rosse grutto's, zilverplevieren en bonte strandlopers kunnen telfouten een grotere rol spelen. Voor elk van deze soorten zijn er vanaf de paal *méér* geteld dan tijdens de hoogwatertrek. Het rustig afzoeken van de plaat met een telescoop zou voor deze soorten dus wel eens beter kunnen werken dan een snelle telling van vliegende groepen. In ieder geval zal voor de hoogwatertrek van BP-Zuid naar BP-Midden in de toekomst een telescoop gebruikt moeten worden om kleine groepen vogels die in de waterlijn naar BP-Midden vliegen beter te tellen.

Beide typen telling geven een redelijke indruk van de aantallen wadvogels die op Ballastplaat-Zuid foerageren. Enkele voor- en nadelen van de laagwatertelling ten opzichte van een trektelling:

- Op de paal heb je een beter overzicht over Ballastplaat-Zuid en over de verspreiding van de vogels bij afgaand en opkomend water.
- Voor een laagwatertelling vanaf de paal zijn twee tellers en één boot nodig. Voor een telling van de hoogwatertrek zijn twee boten en 3 à 4 tellers nodig.
- Het tellen tijdens laagwater in de richting van het Kimstergat met tegenlicht is moeilijk. Dat zal ook zo zijn voor de zuidelijke sector bij laagwater in de middag. Met een betere telescoop kan het probleem gedeeltelijk verholpen worden.
- Tellen tijdens een volledige laagwaterperiode, inclusief het afgaand en opkomend water, kost veel meer tijd dan een trektelling.

De keuze zal mede afhangen van het aantal beschikbare tellers, het daglicht, de beschikbaarheid van de boten en de doelsoorten van het betreffende seizoen.

¹Het verschijnsel van grote, incidentele verplaatsingen tijdens laagwater (zonder verstoring) kennen wij van Tureluurs in de zomer en van Rosse Grutto's in het voorjaar.

Voor het tellen van Tureluurs in juli, bijvoorbeeld, lijkt een telling vanaf de paal tijdens laagwater en tijdens afgaand en opkomend water de moeite van het proberen waard. Tureluurs die foerageren in ondiep water kunnen goed herkend en geteld worden. Verder is een laagwatertelling ook geschikt als "backup" voor een mislukte of afgelaste trektelling.

D.3 Bespreking

D.3.1 Aantallen foeragerend op Ballastplaat-Zuid

In de rapportage over 2022 (Tabel C.11 op bladzijde 42 in Appendix C) werd een eerste schatting gemaakt van de maximale aantallen wadvogels op Ballastplaat-Zuid. Op grond van de tellingen in 2023 kan een verbeterde schatting worden gemaakt (Tabel D.7).

Voor Drieteenstrandloper, Steenloper en Kluut werd in 2023 bevestigd dat deze soorten nauwelijks gebruik maken van Ballastplaat-Zuid.

Voor Zilverplevier (mei), Rosse Grutto (mei) en Bonte Strandloper (mei) is de nieuwe schatting aanzienlijk hoger dan de eerste schatting. De nieuwe schatting is ongetwijfeld beter dan de eerste schatting.

Tabel D.7. De maximale aantallen wadvogels op Ballastplaat-Zuid en het seizoen (maand) waarin deze optreden.

soort	maand	schatting 2022	verbeterde schatting
Scholekster	september	2 000	1 800 ¹
Zilverplevier	mei	?	1 300 ¹
	september	500	500 ¹
Wulp	augustus	1 000	900 ¹
	september	580	900 ¹
Rosse Grutto	mei	500	1 000 ¹
	augustus	500	500 ²
Tureluur	augustus	1 000	1 000 ²
Kanoet	mei	?	100 ¹
	september	1 000	1 000 ²
Bonte Strandloper	mei	?	4 400 ¹
	september	2 500	2 500 ¹
Drieteenstrandloper	mei	?	nihil ¹
Steenloper	augustus	nihil	nihil ²
Kluut	september	nihil	nihil ²

¹ nieuwe schatting

² schatting uit 2022 gehandhaafd

Voor de andere soorten komt de nieuwe schatting overeen met de eerste schatting (Scholekster, Wulp en Kanoet) of zijn er geen goede nieuwe getallen (Bonte Strandloper september).

Aangezien de nazomertelling (eind juli – begin augustus) wederom niet door kon gaan hebben we nog steeds geen goed beeld van het aantal Tureluurs dat op Ballastplaat-Zuid foerageert. Voor alle andere soorten zijn de opgegeven aantallen in Tabel xx de beste benadering van de nulmeting [Tabel D.7](#).

D.3.2 Vergelijking met Ballastplaat-Grienderwaard aantallen

Hieronder worden een paar soorten besproken waarvan we inmiddels een goed beeld hebben van zowel het maximale aantal op Ballastplaat-Zuid als de plek waar de vogels overtijen en een indicatie van het percentage van alle vogels in het gebied van Ballastplaat-Grienderwaard dat foerageert op Ballastplaat-Zuid.

Scholekster

Hoge aantallen Scholeksters zijn aanwezig vanaf eind augustus tot en met eind januari. De hoogwatertrek-tellingen geven een goed beeld van het aanwezige aantal ([Tabel D.8](#)). Zowel in 2022 en 2023 ging het om ruim 1800 vogels. Vergelijkbare aantallen worden bij tussentijdse bezoeken tijdens laagwater op Ballastplaat-Zuid gezien.

Het merendeel van de Scholeksters die op Ballastplaat-Zuid foerageren zit tijdens hoogwater op de waddijk bij Harlingen. Een minderheid van de vogels (100–800) vliegt naar de hoogwatervluchtplaats op Griend.

Op de hoogwatervluchtplaats op de waddijk bij Harlingen zitten behalve de vogels afkomstig van Ballastplaat-Zuid ook andere Scholeksters die foerageren op droogvallende platen ten zuidwesten van Ballastplaat-Zuid.

In het najaar kan 10% van alle Scholeksters in het gebied van Ballastplaat-Grienderwaard op Ballastplaat-Zuid foerageren.

Tabel D.8. Herkomst van Scholeksters op Ballastplaat-Zuid.

Scholekster	op Ballastplaat-Zuid	naar Harlingen	naar Griend
hw-trek tellingen			
13 september 2021	810		
29 september 2022	1 830	1 727	103
5 september 2023	1 856	1 101	776
laagwater-tellingen			
6 september 2023	1 079		
13 december 2023	1 800		

Zilverplevier

In het gebied van Ballastplaat-Grienderwaard zijn hoge aantallen Zilverplevieren vooral aanwezig tijdens de voorjaars trek in mei. Het gaat dan doorgaans om 4000–7000 vogels. Tijdens de najaars trek is het aantal Zilverplevieren beduidend lager.

Op Ballastplaat-Zuid kunnen in het voorjaar meer dan 1000 Zilverplevieren foerageren zoals 1310 vogels op 10 mei 2023 (Tabel D.9). Een minderheid van deze vogels vliegt bij opkomend water rechtstreeks naar Griend, maar het merendeel vliegt eerst naar Ballastplaat-Midden. Het is niet duidelijk of deze vogels vervolgens naar de hoogwatervluchtplaats bij de Westhoek gaan of dat zij via het grensgebied met de Grienderwaard alsnog naar Griend vliegen.

In het voorjaar kan meer dan 10% van alle Zilverplevieren in het gebied van Ballastplaat-Grienderwaard op Ballastplaat-Zuid foerageren.

Tabel D.9. Herkomst van Zilverplevieren op Ballastplaat-Zuid.

Zilverplevier	op	naar		op HVP	
	BP-Zuid	BP-Midden	Griend	Westhoek	Griend
20 mei 2021		?	360	5 890	1 200
13 sept 2021		40	?	2 200	
20 mei 2022		80		3 330	
29 sept 2022		500	6	200	
10 mei 2023	1 310	1 200	110	3 800	600
5 sept 2023		44		620	
laagwater-telling					
6 sept 2023	70				

Wulp

Hoge aantallen Wulpen zijn aanwezig vanaf eind juli tot eind september. Op Ballastplaat-Zuid kunnen in de nazomer 800–1000 Wulpen foerageren (Tabel D.10). Het overgrote deel van deze vogels verblijft tijdens hoogwater op Griend.

In de nazomer kan bijna 10% van alle Wulpen in het gebied van Ballastplaat-Grienderwaard op Ballastplaat-Zuid foerageren.

Tabel D.10. Herkomst van Wulpen op Ballastplaat-Zuid.

Wulp	op BP-Zuid	naar		op HVP	
		BP-Midden	Griend	Westhoek	Griend
13 sept 2021	120	30	90	4 270	
3 aug 2022	860	600	256	70	
29 sept 2022	580	10	570	5 600	
5 sept 2023	853	151	702	3 120	
laagwater-telling					
6 sept 2023	249				

Rosse Grutto

In het gebied van Ballastplaat-Grienderwaard zijn hoge aantallen Rosse Grutto's vooral aanwezig tijdens de voorjaars trek in mei en tijdens de najaars trek begin augustus. In het voorjaar gaat het doorgaans om meer dan 15000 vogels waarvan het merendeel tijdens hoogwater op Griend verblijft.

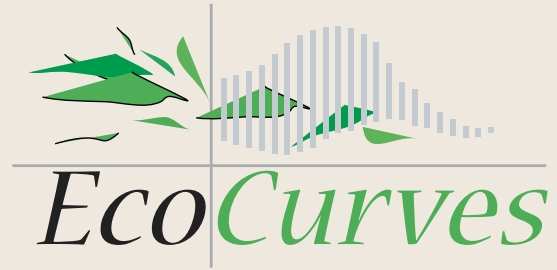
Op Ballastplaat-Zuid foerageren in ieder geval honderden Rosse Grutto's en op 10 mei 2023 zelfs meer dan 1000 vogels ([Tabel D.11](#)).

Waarschijnlijk gaan de meeste Rosse Grutto's die op Ballastplaat-Zuid foerageren naar Griend om te overtijnen en gaat een minderheid naar de Westhoek.

In het voorjaar foerageert minder dan 10% van alle aanwezige Rosse Grutto's in het gebied van Ballastplaat-Grienderwaard op Ballastplaat-Zuid.

Tabel D.11. Herkomst van Rosse Grutto's op Ballastplaat-Zuid.

Rosse Grutto	op		naar		op HVP	
	BP-Zuid	BP-Midden	Griend	Westhoek	Griend	
20 mei 2021				7 430	10 000	
20 mei 2022	350	343		2 400	13 000	
3 aug 2022		?	422	260		
10 mei 2023	1 388	1 000	385	3 370	14 000	
laagwater-telling						
6 sept 2023	244					

NATUURCENTRUM
A M E L A N D

